

BRASSÓI LAPOK

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓHIVATAL, NYOMDA
BRASSÓ, KAPU-UTCA 64-66. SZÁM

POLITIKAI NAPILAP

TELEFONSZÁMOK: SZERKESZTŐSÉG 177 és
677 SZÁM - KIADÓHIVATAL 82 és 677 SZÁM

ELŐFIZETESI DIJAK: Brassóban egy óra 70 lej
negyedévre 190, félre 360, egy évre 680 és 10 lej kézbesítési
díj. - Vidékre postai küldéssel 80, 220, 420 és 800 lej
Külföldre negyedévre 370, félre 720, egész évre 1400 lej

FOSZERKESZTŐ
SZELE BELA dr.

HÍRDETÉSEKET Brassó kivételével kizárólag a PUBLI-
CITÉRADOR BUKAREST, Strada Berthelot No. 1, vagy annak
fiókjai vesznek fel. APROHÍRDETÉSEK közvetlenül a kiadóba
küldendők vagy bármelyik bizományosunk útján is feladhatók

Megbizta-e

a népszövetség Benest, a dunai Konfede-
ráció megteremtésével vagy nem bizta
meg, nem fontos. Akarja-e Csehország
ambiciózus külügyminisztere a dunai
konföderációt, vagy nem akarja, nem
fontos. És, hogy a kisantant államainak
van-e hajlandóságuk erre a dunaközi nép-
szövetségre vagy nincs, az sem fontos.
A történelmi evolúció ellenállhatatlan ere-
je hozza majd létre a nagy művet, mi-
helyt elérkezik, a pillanat, hogy létre
kell jönnie.

Es ez a pillanat már közeledik a
népszövetség, Benes és a kisantant nél-
kül is. A gazdasági leromlottság és az
egykori monarchiából alakult államok
egymás ellen dolgozó rendszere immár
parancsolóan követeli a radikális kibon-
lakozást, a nagy állampolitikai átalaku-
lást, az állandó ellenséges akciók he-
lyett az állandó közérdekű összekötte-
lést, az osztrák, magyar, cseh, román,
szerb, bulgár, török és görög gazdasági
és — ha csak lehet — politikai szövetséget.

Nálunk magyaroknál és Romániában
nem új a dunai konföderáció problé-
mája. A köztudatban Kossuth nevéhez
fűződik az eszme. De már az ő idejében
a román és olasz emigránsok, sőt fran-
cia és angol politikusok közt is komoly
tervek és tárgyalások anyaga volt. Pul-
szky Ferenc írta 1849 végén Kossuth-
nak, hogy Párisban a magyar kérdést ősz-
szeköttesbe akarnák hozni egy dunai
királyság kérdésével, mely a Duna mind-
két völgyét a Kárpátoktól a Balkánig fog-
lalná magában. Már akkor megállapíto-
ták, hogy e probléma megoldásától függ
az európai hatalmak egyensúlya.

Popovici után, aki Nagyausztria egye-
sült államairól álmodozott, Urechia ak-
kép akarta a románság nemzeti létét
biztosítani, hogy a magyarok szakadja-
nak el a Habsburgoktól és Ausztriától és
a Balkán-államokkal, elsősorban Romá-
niával lépjenek az államszövetség vala-
mely formájába. És ha ez megtörténik,
gondolta Urechia, a román faj egyesü-
lése is önként, természetes úton kockázat
nélkül következik el.

Urechia ekkor Lahovary külügyi-
miniszterrel való vitájában még ezeket
mondta, mintha a mára vetett volna
éles jóstekintetet:

— Európa békéje nagyon kétséges ala-
pokon nyugszik. Kérdés, hogy megtart-e
még ebben az évben is? Éppen azért na-
gyon örvendene, ha a kormány utasítást
adna budapesti, belgrádi, szófiai, kon-
stantinápolyi képviselőinek, hogy éjjel-
nappal fáradozzanak az összes gyöngé-
népek konföderációjának megvalósítá-
sán, hogy ily módon Európa keletén
egy hatalmas államszövetség alakuljon
ki, mely minden más hatalmi csoport-
hoz való csatlakozás nélkül is képes lesz
a békét fenntartani.

Egyetlen feltételhez kötötte a kiváló
román e nagy gondolatot: hogy a szóm-
széd államokban lakó románok birto-
kába jussanak nemzeti jogaiknak.

Igen, a dunai konföderáció lehetsé-
ges, szükséges, sőt bizonyossággal ér-
kező történelmi folyamat, de nem Be-
nes-féle cseh imperializmussal, hanem
minden népfaj teljes egyenlőségével és
szabadságával.

A nemzeti párt együttműködése a liberálisokkal

Az ellenzéki pártok készülődései a parlamenti kampányra
Matei Cantacuzino elkeseredett harcot hirdet a kormány ellen

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósító-
jától.) A parlament megnyitására való ellen-
zéki készülődésnek egyik jelentékeny ténye-
zője lesz az a kongresszus, amelyet a parasz-
párt tart még néhány nap múlva. Maga a kon-
gresszus demonstratív jellegű lesz, s azon-
szögeznek le a kormányzat ellen folytatandó
harc módszerét.

A caranisták, mint már oly sokszor meg-
ígérték, koncentrált támadást akarnak indi-
tani most is a kormány ellen egy a parla-
mentben, mint a szenátusban. A kampány
vezetője — amint politikai körökben hírlik
Matei Cantacuzino egyetemi tanár, parasz-
párti szenátor lesz, aki a támadások sorát
a szenátusban elmondandó, s külön-külön a
pénzügyminiszterhez, a közoktatásügyi mi-
niszterhez és a belügyminiszterhez intézendő
interpellációival nyitja meg. Matei Cantacuzi-
nonak ez a szereplése úgy látszik, új erőt önt
a parasztpártnak csüggedni készülő képvisé-
léibe, annál is inkább, mert Cantacuzino ed-
dig azok közé a politikusok közé tartozik, a
kik megtartották rezerváltságukat az eddig
lefolyt parlamenti harcokban.

Az interpellációk szövegét most készítik,

s ebben a munkában Mihalache is részt
vesz. Egy caranista politikus bizalmas kijelen-
tése szerint a parasztpárt küzdelme nemcsak
a kormány eltávolítását célozza, hanem a
helyzet sürgős és alapos megváltoztatását
is. Interpelláció alakjában támadják a kor-
mányt még Madgearu Lupu, Junian és má-
sok.

A nemzeti párt néhány képviselője szin-
tén interpellációkra, s ezek kapcsán súlyos
támadásra készül a kormány ellen, ezek az
interpellációk azonban — mint beavatott hely-
en mondják — nem igen fognak fájni a
kormánynak, mert ezt liberális részen egyéni
akciónak fogják tekinteni. Ugyancsak be-
avatott körökben ugyanis azt mondják,
hogy Constantinescu földművelésügyi minisz-
ter a nemzeti párt néhány vezető politi-
kusával megegyezést létesített, a
melynek lényege az, hogy a nacionalisták
nem gördítenek súlyos akadályokat a kormány
őszi munkálkodása elé. Ez a megállapodás
állítólag szoros összefüggésben van a liberáli-
sok Erdélyben folytatandó politikájával, en-
nek részletei azonban eddig nem jutottak
nyilvánosságra.

A politikai helyzet Magyarországon

Az új parlamenti ülészak — Benes új szülőtte: a dunai konföderáció terve

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudó-
sítójától.) Tagadhatatlan, hogy a mai ma-
gyar belpolitikai helyzet jellemzője az
amoszféra bizonyos fokú feszültsége, a
melynek intenzitását csak kímélti a bör-
zei árfolyamértékeknek az utolsó napok-
ban észlelt katasztrófális esése. A szolnoki
ítélet nyomán támadt kavargás hullá-
mai sem simultak még el teljesen. Folya-
matban levő ügyről végérvényes kritikát
mondani nem lehet, mégis kétségtelen,
hogy az ítélet, a belügyminiszter ismert
nyilatkozatával kiélezetten, a közigazgatás
két fontos tényezője között felmerült oly
ellentétekre világított rá, amelyek ki-
egyenlítése — a per jogerős befejezése
és az elrendelt hivatalos vizsgálat lefoly-
tatása után — személyi áldozat nélkül
aligha lesz lehetséges.

A szociálisták harci riadója

Különböző oldalról elhangzott jós-
lások szerint a parlament új ülészaka
meglehetősen viharos lesz. Az ellenzék
zárt sorokban fog támadni — a szociál-
demokraták részéről csak a minap hang-
zott el a legélesebb harci riadó a kor-
mány ellen, — de felkészülten várja a
harcot a kormányzó párt is, amely csak
alkalomra vár, hogy a hárszabályrevízió
javaslat kapcsán, minden eddiginél hat-
hatósabb fegyvert kovácsoljon a ház mun-
kaképességének biztosítására.

Heinrich Ferenc Nemzeti Polgári Pártja

A pártok erőviszonyában nem igen
állott be jelentősebb változás, Kihatással
lehet azonban a pártviszonyok miként
való alakulására a Nemzeti Polgári Párt-
nak erőteljesebb megmozdulása. Ennek
a pártnak ma még ugyan csak két kép-
viselője van a parlamentben, de Heinrich
Ferenc volt kereskedelemügyi minisz-
ter és pártvezér háta mögött tekintélyes
számmal sorakoznak az ipari és kereske-

delmi érdekeltségeknek számottevő réte-
gei. Azok az emberek, akik távollattjók
magukat a napi politika forgatagától, de
akik munkájuk, tőkéjük és értelmiségük
erejénél fogva a város polgárságának leg-
értékesebb elemei közül valók. Heinrich
felfogását röviden a következőkben fej-
tette ki:

— Pártom őszintén támogatja a kor-
mányt és pártját, bár bizonyos elvi eltéré-
sek kiegyenlítésre szorulnának a kor-
mánpártba való belépésünk esetére. S
hogy számomra és képviselőtársam szá-
mára nyitva van az egységes pártba ve-
zető út ajtaja, ez egymagában nem elé-
githet ki engemet, mert — úgy látom —
az egységes pártban még mindig vannak
egyes frakciók, amelyek nem fogadnák
szívesen valamennyi párthívemet, már
pedig ezekkel is teljes szolidaritást vállal-
lok. A polgári eszme gyakorlati megvaló-
sítását tehát ezidő szerint biztatóbbnak lá-
tom a Nemzeti Polgári Párt keretein
belül.

Hozzáfűzhetjük Heinrich szavaihoz,
hogy a Polgári Párt akciójának jelentősé-
gét növelik a közelgő fővárosi választá-
sok annál inkább, mert csak a minap já-
rult hozzá Rakovszky Iván belügyminisz-
ter ahhoz, hogy a sérelmes választójegy-
zék félretételével a fővárosi választók
újából összeírassanak.

Végleges a külügyminiszter lemondása

Daruváry Géza külügyminiszter le-
mondása befejezett dolog, s ügykörét
ezentúl a miniszterelnök fogja ellátni. A
külügyek irányításában beállott e válto-
zásnak kifelé semmi jelentősége nincs,
ugyancsak a leghatározottabban cáfolják
hivatalos helyen, mintha Daruváry lemon-

A lej Zürichben
nyitáskor 2.82

dása és a magyar-orsz szerződés ellen, különösen a keresztyén ellenzék részéről indított mozgalom között összefüggés lenne. A keresztyén gazdasági párt, tegnapi ülésén, kifejezte a szerződés miatt érzett súlyos aggodalmait és elhatározta, hogy követelni fogja a külügyi bizottságnak sürgős összehívását.

Tovább kísért a Mitteleurópa

Mind több szó esik magyar politikai körökben Benes újszülöttéről: a dunai konföderáció megteremtésének tervéről is. Miként Hephaistos annak idején rávágott Zeus fejére s az Isten koponyájából kiugrott teljes fegyverzetű Athéné istennő, akként pattant ki Benes agyából a francia politikai konyhán eltorzított új Mitteleurópa terve, amely terv természetesen ez új alakulás gócpontjával — titkos gondolatban: irányítójával — csak Prágát tudja elképzelni. Lesz-e Benes buzgólkodásának kézzel fogható eredménye vagy sem, arról még korai dolog volna jóslásokba bocsátkozni. Két tény azonban máris megállapíthatunk. Az egyik, hogy a kisantantot a legkomolyabb megfontolásra készíti a feltámadó Németország versenyétől való félelem és ez az aggodalom szülőanyja mindazoknak a tervezeteknek, amelyek a dunai államoknak közgazdasági kooperációját szeretnék valami módon megvalósítani. A másik tény, hogy a mind szélesebb körökben hullámozó hírek ellenére Benes is gyanakvó óvatossággal kovácsolja terveit, mert attól tart, hogy a közgazdasági erők természetes vonzása következtében az új alakulat súlypontja önmagától máshol fog elhelyezkedni, mint ahol helyét számára Benes óhajtaná kijelölni. E meglehetősen ködös tervezet ma még abban sem állapodott meg végérvényesen, mely államok lennének is voltaképpen alkotói ez új alakulatnak. Ausztria, mai formájában, szinte teljesen elvesztette gazdasági jelentőségét és kérdéses, mennyi ideig képes Németország vonzásának ellenállni. Jugoszlávia, Benes nyilatkozata szerint, a Balkán felé tendál. A magyar politikai körök felfogása inkább pesszimista ezzel a tervvel szemben. Nem mintha Magyarország nem óhajtaná a legőszintebben a környező államokkal való minél előbb való teljes gazdasági megegyezést; aminthogy szándéka komolyságának Portoroszban is, Genovában is ismételtan tanujelét adta. De Magyarországot egyfelől a múlt tapasztalatai riasztják vissza attól, hogy különösebben lelkesedjék ez eszméért, másfelől meggyőződése, hogy hiányoznak azok az érzelmi feltételek, amelyek egy ilyen alakulatnak vagy államkapcsolatnak tartósságot, maradandóságot biztosíthatnának.

November ötödikén választ Anglia

LONDON. (A Brassói Lapok tudósítójának távirata.) Hír szerint a választásokat egész Angliában november ötödikére írták ki. Valamennyi párt erősen készül, a munkáspárt tagjai kerületeikben agitálnak. A konzervatívok vidéken tartanak gyűléseket, s Chamberlain, Amery és Churchill már el is mondták programbeszédeiket. A liberálisok a jövő héten kezdik meg agitációs körutjukat. A londoni sajtó élénken tárgyalja a választások eshetőségeit, s különösnek tartják, hogy a kormány nem mondott le. Biztosra veszik azonban, hogy, ha a munkáspárt nem szerezne abszolút többséget, a lemondás az alsóház első ülésén megtörténik.

Macdonald a munkáspárt választási manifestumában a következő irányelveket állította fel: a külpolitikában a békét döntőbírással kell biztosítani, az orosz szerződést ratifikálni kell. A belpolitikában a bányászat, nagykereskedelelem és villamoság államosítására, s a munkanélküliség leküzdésére és az építő-programm végrehajtására kell törekedni.

A népszövetségi megbízott látogatása óta romlott a kisebbségek helyzete

ZÜRICH. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Basler Volksblatt a romániai román kat. és protestáns kisebbségek üldözéséről és Colban Erich népszövetségi kiküldöttnek egyoldalú informálásával nagyobb cikkben foglalkozik. Részletesen ismerteti az üldözött kisebbségek helyzetét, a számos magyar iskola bezárását és nyilvánossági jogától való megfosztását s különösen élesen és gúnyosan támadja a népszövetséget, mely egyáltalán nem törődik a kisebbségek sorsával. A cikk így végződik:

— Rá kell mutatnunk még arra, hogy

mióta a népszövetség kisebbségi bizottságának ez a szerencsétlen utazása történt, Ujrománia kat. és protestáns kisebbségeinek a helyzete jelentékenyen megrosszabbodott és éppen vel a román kormány látta, hogy a népszövetség bizottsága nem veszi komolyan a feladatát, a referálásával egyáltalán nem kell törődni. A lap végül követeli, hogy a népszövetség szervezze újjá kisebbségi bizottságát és olyan férfiakat állítson az élére, akiknek nagyobb képességük van hivatásuk teljesítésére.

Aláírták a német szanálási kölcsön feltételeit

LONDON. (A Brassói Lapok tudósítójának távirata.) A Daily Telegraph szerint Owen Young Párisba utazott, hogy résztvegyen a német kölcsön ügyében tartott tanácskozáson. Ha a Dawes-kölcsön tervét a jóvátételi bizottság elfogadja, a bankárokkal való megegyezés azonnal létrejöhet. Az eddigi terv szerint Anglia tízmilliót, Franciaország hárommilliót, Belgium, Olaszország, Svédország és Svájc egyenként másfélmilliót, Hollandia pedig kétfélmillió font sterlinget vesznek át.

A megegyezést a német kölcsönről a német kormány és az érdekelt bankok képviselői aláírták. Az egész összeget a főbiztos számlájára, a birodalmi bankba fizetik be. Franciaország három milliót fizet be, s már az első évben huszmilliót kap vissza.

Nagyatádi lemondása nem végleges?

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Budapest politikai köröi úgy értesülnek, hogy Nagyatádi barátai maradásra kívánják rábírni. A 8 Órai Újság szerint Nagyatádi lemondása még nem tekinthető véglegesnek.

Mégis lesz bikaviadal Budapesten

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Ismeretes a Brassói Lapok olvasói előtt az a sok herce-hurca, mely a bikaviadalt Budapesten való rendezését megelőzte. Budapest városi tanácsa nem volt hajlandó a bikaviadaltok rendezését megengedni és mereven elzárkózott a spanyolok kérései elől. A harminc spanyol napokig deputációzott a tanácsnál, a polgármesternél s az engedély megadására vonatkozólag azzal érveltek, hogy az előkészületekre már két és fél milliót költöttek el és legalább ezt az összeget szeretnék visszakapni.

A spanyolok kérésének végül is helyet adott a tanács és hosszas vitatkozás után tegnap este megadta az engedélyt a bikaviadaltok megtartására. A viadalokat a jövő héten csütörtökön, szombaton és vasárnap rendezik meg az újpesti stadionban. Budapest közönségének tehát al kalma lesz valódi spanyol bikaviadalt látni.

Megfosztották jogaitól a spanyol trónörökös

MADRID. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Alfonz király, mint a Bourbon család feje rendeletet adott ki, amelyben a spanyol trón örökösét, Bourbon-Orleans-Ferdinandot összes jogaitól megfosztja. A királyi elhatározásra a herceg feleslt életmódja birta Alfonzot. A rendelet már megjelent a hivatalos lapban, s az nem jelent kevesebbet, mint azt, hogy a herceg elvesztette trónöröklési jogát.

Rövid hírek mindenfelől

BERLIN. Cyrill orosz nagyherceg, aki nemrég Oroszország cárijának proklamálta magát, Astor meghívására Amerikába utazik.

PÁRIS. Az ellenőrző bizottság a drezdai gyalogsági kaszárnyában husz ágyut fedezett fel.

BELGRÁD. Az új költségvetés összege körülbelül 12 milliárd dinár. A hadügyi büdzsét egy milliárddal csökkentették.

Kedden nyílik meg ünnepélyesen a parlament

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Ferdinánd király hétfőn este érkezik meg Szinajából Bukarestbe, hogy a parlament keddi megnyitó ülését trónbeszéddel megnyissa. A király a trónbeszéd felolvasása után azonnal visszatér Szinajába. Bratianu Jonel miniszterelnök kedden reggel érkezik vissza az országba s még aznap délelőtt minisztertanács lesz, amelyen véglegesen megállapítják a trónbeszéd szövegét, s azt a király, még a délelőtti folyamán ellátja kézjeggyével.

A parlament első ülésén megtörténik a ház tisztviselőinek a jelölése, s a jelek szerint az elnökválasztásnál heves harcra volt kilátás, mert a disszidens liberálisok Jean Tehas Florescut léptetik fel elnökjelöltnek a kormány jelöltjével szemben.

Érintetlenül maradnak a kettészakított egyházak

Püspöki értekezlet Nagyváradon

NAGYVÁRAD. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Tegnap délután püspöki értekezlet volt a nagyvárad püspöki rezidenciában, melyen résztvettek Majláth Gusztáv gróf, erdélyi püspök, Bielik Imre, nagyvárad apostoli kormányzó, Szabó István, szatmári pápai kamarás, Mayer Antal kanonok, Magyar Pál apátkanonok, Karácsonyi János nagypüspök, Orosz József kanonok, Pakocs Károly tanácsos. Az értekezleten Majláth Gusztáv erdélyi püspök elnökölt.

Az értekezlet mindenekelőtt az egyházi iskolák működését akadályozó okokkal foglalkozott, majd a megmaradt iskolák nehéz helyzetét tárgyalták le. Az agrárreform által sújtott püspöki birtokok ügyében hozott határozatokat az értekezlet s nagyjelentőségű megállapításokra jutott, melyeket pár nap múlva memorandum alakjában terjesztenek a kormány elé.

Szóba került a határmenti egyházak felosztásának terve is, amelyet a kormány javaslatában a pápa elé terjesztett. azonban a tervet a pápa nem fogadta el s így a nagyvárad, temesvári és szatmári egyházak érintetlenül maradnak. Az értekezleten bejelentették, hogy a konkordátum ügye még e hó folyamán eldől.

Az értekezlet résztvevői a püspöki palotában laktak, ahonnan Majláth püspök több látogatást tett a városban. Majláth püspök egyébként 13-án Brassóba érkezik, ahol egy napig időzik mielőtt Bukarestbe utaznék.

Megint bolsevik banda tört be Besszarábiába

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Ma reggel jelentés érkezett a bukaresti hatóságokhoz, amely szerint az éjszaka folyamán Oroszország felől motorcsónakokon negyvenöt egyén érkezett meg a besszarábiai Turlába, azzal a feladattal, hogy az elfogott tatárbanari felkelőket kiszabadítsák. A jelentés szerint a besszarábiai csendőrség a betörők nyomában van. — Franasovici államtitkár a jelentés valódiságának ellenőrzése céljából táviratilag kérdést intézett a besszarábiai hatóságokhoz, ahonnan azonban a késő délutáni órákig nemz érkezett válasz.

Komoly munka helyett szakadatlan civódások

A magyar nemzetgyűlés szomorú ülései Bethlen hiába küzd a fokozott munkakészségért

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A nemzetgyűlés megnyitása előtt Szcitovszky, házelnök a házszabály-revizio ügyében pártközi értekezletet tartott. Bethlen miniszterelnök hangoztatta, hogy ötven törvényjavaslat vár elintézésre, de a mostani rendszer mellett ez kilátástalan. Farkas István szocialista kijelentette, hogy pártja nem kíván részt venni a házszabályi revideáló bizottságban. Rupert kijelenti, hogy pártja csak az általános titkos választói joggal kapcsolatban járul hozzá a házszabályok reviziójához. Ernszt szükségesnek tartja a reviziót, de a szélesebb néptömegeket is be kell vonni a kormányzásba.

Bethlen gróf a felszólalásokra válaszolva, kijelentette, hogy a választói jogot, bár hajlandó tárgyalni, nem hozhatja junktimba a házszabályrevizióval. Hosszabb vita után, melyben még Gömbös, Kassai, Pakots, Friedrich is kifejtették álláspontjukat, Szcitovszky, alelnök megállapította, hogy a házszabályrevizió a többség szükségesnek tartja.

Az ezután megnyitott nemzetgyűlés elősnek a házszabályreviziót előkészítő harmincas bizottság megválasztását tűzte ki a keddi ülésre.

A házszabályreviziós vita során kinos jelenet:

Zsirkai Fábriához: A nagyapja még galiciai zsidó volt!

Fábrián: Hazudik, gazember!

Az elnök rendreutasítja. Fábrián újra felszólal.

Lendvai: Hep! Hep! Hurrá!

Fábrián ráolvasa Wolffra, hogy Károlynak a nagybirók és gyárak szociálisát ajánlotta, de Károlyi nem fogadta el. Wolff hamisítványnak mondja a tervezetet, mire Fábrián inditványozza, hogy Wolff jelölje ki pártjából három legexponáltabb hívét, és akikkel adatait igazolni fogja.

Mialatt Fábrián, a tervezetet olvassa, óriási zaj támad és heves jelenetek törnek ki a fajvédők és a szélsőbal között. Fábrián azzal is vádolja Wolffot, hogy a királyi palota lakosztályait ő engedte át Jásziéknak hivatalos helyiségül. Wolff azal védekezik, hogy mint kuriai bíró megmaradt állásában a kommun alatt, de csak azt tette, amit minden kollégája és csak a rábizott érdekek megvédése végett. A királyi vagyont és a koronajavakat megővta a forradalom zavaraitól. Az ő multja mocskotalan. Mindig ideális érdekekért dolgozott.

Eckhardt szintén válaszolt Fábriának. A csongrádi merényletről Szegeden értesült, a legnagyobb felháborodását fejezte ki és követelte a tettesek kézrekerítését és méltó megbüntetését. Csongrádról telefonált neki Pirooska János, hogy a vádlottaktól bántalmazásokkal csikarnak ki vallomást. Erre azt válaszolta, hogy az atrocitásokról tegyenek jelentést. (Nagy zaj a baloldalon.)

Zsirkai hasonló szellemben beszél.

Végül Wolff kijelentette, hogy Fábrián vádjai dolgában aláveti magát annak, hogy e vádak a Fábriántól proponált háromtagu bizottság megvizsgálja.

Bratianu Jonel ellátogat Budapestre?

BÉCS. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Bratianu Jonel miniszterelnök bécsi látogatásával kapcsolatban diplomáciai körökben az a hír kering, hogy a miniszterelnök igen rövid időn belül a legelső kínálókozó alkalmat felhasználva, ellátogat Budapestre is. A kisantant miniszterelnökei közül eddig egyetlen egy sem tett látogatást a magyar fővárosban. Bratianu éppen ezért megszeretné előzni cseh és jugoszláv kollégáit és így külsőleg is dokumentálni kívánja, hogy Románia Magyarországgal szembent a kibékülés politikáját folytatja.

Bíróság elé került az Or-Gyilkos

Győri Illés István bujkál az igazság elől — Detektívekkel kellett előállítani a híres bizonyítót — Két év nem volt neki elég arra, hogy rágalmaait alátámassza.

KOLOZSVAR. (A Brassói Lapok kolozsvári munkatársától.) 1922 év őszén és 1923 januárjában a Kolozsváron megjelenő »Gyilkos« több cikket közölt, amelyekben azt állította, hogy a Brassói Lapok a román kormánytól is és a magyar kormánytól is szubvenciót kap. Az alaptalan vádak tartalmazó cikkek a »Gyilkos« szellemi és erkölcsi színvonalának megfelelő piszkolódásokkal támadták a »Brassói Lapok« kiadóit és egész szerkesztőségét és pökhendi módon követelték, hogy a »Brassói Lapok« állítsa a cikkek íróját a bíróság elé, hogy alkalom nyíljon a bizonyításra.

A »Brassói Lapok« kiadóhivatala és szerkesztősége e cikkek miatt négy bűnvádi pert tett a »Gyilkos« felelős szerkesztője, Győri Illés István, ellen folyamatba a kolozsvári törvényszék előtt. Azután a sajtópert sürgető és bizonyítási vágytól égő pökhendi ugárándozás után, melyeket a Magyarországról gyanus körülmények között Erdélybe szökött Győri Illés István rágalmazásból és lapjában elkövetett, mindenki joggal azt várhatta volna, hogy a jeles firma megragadja az alkalmat és gyorsan előrukkol ugynevezett bizonyítékaival, azonban nem így történt. Győri Illés István kénytelen volt megrokknyódva belátni, hogy koholt gaz vádjait képtelen bizonyítani és ezért elkezdett a hatóság előtt bujkálni. A vizsgálóbíró idézései elől mindenféle ürügyekkel kitért, úgy, hogy végre is elővezetését kellett elrendelni. Ezzel a bujkálással és taktikázással sikerült Győri Illés Istvánnak úgy elhuzni a bűnvádi pereket, hogy a bíróság a főtárgyalást csak most, e hó tizedikére tűzhette ki.

Az október hó 10-én délelőtt 8 órára kitűzött tárgyaláson Győri Illés István megint nem jelent meg. A Bohatfel tanácselnök vezetése alatt álló büntetőtanács erre elrendelte a rágalmazó hős előállítását. Déli 12 óra lett, mire a kiküldött detektív a bíróság elé állította a bujkáló rágalomgyárost. Győri Illés István mindenféle átlátszó ürüggyel igyekezett elmaradását mentetni, majd azzal a kéréssel hozakodott elő, hogy a védelem előkészítése céljából a tárgyalás napotassék el. (Ime közel két esztendő nem volt elég arra, hogy előkészüljön annak bizonyítására, amiről 1922 őszén kérkedve hirdette, hogy a bizonyítékok kezében vannak!)

A bíróság a vádlott teljesen indokolatlan és nyilvánvalóan a per elhuzását célzó kérelmének nem adott helyet, már csak azért sem, mert Győri Illés István a főtárgyalásra szóló idézést már szeptember hó 20-án vette és így elég idő állott rendelkezésére, hogy a szükséges előkészületeket megtegye. Győri Illés István ekkor könyörgésre fogta a dolgot és legalább öt pernyi időt kért, hogy Horvát nevű ügyvédjét elhívassa. Mintegy tíz perc múlva vissza is tért, de nem Horvát, hanem Ghilezan dr. ügyvéddel, aki a valódiság bizonyításának elrendelését kérte a bíróságtól, amit a bíróság a törvény értelmében megtagadott.

E bírói rendelkezésnek magyarázata és indoka az, hogy a sajtótörvény értelmében a vádirat kézbesítésétől számított nyolc napon belül köteles a vádlott bizonyítékait előterjeszteni, ezen határidő letelte után pedig bizonyításnak helye nem lehet. Vádlott a törvényes határidőt elmulasztotta, és így most a törvény imperative rendelkezésének értelmében, már bizonyítást nem kérhet.

Ghilezan dr. ügyvéd ekkor azon a címen kérte a tárgyalás elnapolását, hogy ő az iratokat áttanulmányozhassa, mert vádlott őt az uccán fogta el és kérte a védelemre és így mivel az ügyet nem ismeri, időre van szüksége, hogy azt tanulmányozza.

A Brassói Lapokat képviselő German Traian dr. ügyvéd, mint a főmagánvádló megbízottja, hozzájárult Ghilezan dr. védő kéréséhez, mire a bíróság a tárgyalást október hó huszonegyedikén reggeli 9 órára elhalasztotta.

A főtárgyalás elnöke figyelmeztette Győri Illés Istvánt, hogy az új főtárgyaláson pontosan jelenjen meg, mert ellenkező esetben elővezetett és megbünteti.

Mint hogy a bíróság előtti úgyról van szó, egyelőre tartózkodunk attól, hogy vádlott viselkedése és taktikázása felett véleményt nyilvánítsunk. A közvélemény és a becsületes emberek óriási tábora így is véleményt alkothat magának afelől, hogy milyen lábon állhat a hírhedt Győri Illés István igazsága ha a pártatlan bíróság ítékezése elől így bujkál a sarokba szorított utonálló. A pártatlan bíróság ítélete majd tisztázn fogja ezt az egész kérdést.

Egy magyar szállótulajdonos rejtélyes halála

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Rejtélyes ügy foglalkoztatja a budapesti rendőrséget. A napokban egyedi kastélyában hirtelenül meghalt Egyedy Artur istálótulajdonos. A családja Budapestre akarta szállítani a halottat, hogy temessék el. Közben azonban a csornai hatóságok megállapították, hogy Egyedy Arthur halála gyanus körülmények között történt. Ezen az alapon a budapesti rendőrség megindította a nyomozást és a gyanu alapján, az elhunyt vejét, Frohreit Ernő volt bankhivatalnokot és Egyedy szobalányát Beregi Erzsébetet ma éjjel kihallgatták és a gyanuokok alapján őrizetbe vették. A nyomozás folyik.

Egyedy Arthur holnapra ma Budapestre érkezett, ahol a csornai csendőrség megkeresése alapján a rendőrorvos megvizsgálta a

hullát. Fején négy véres sebhelyt fedezett fel a rendőrorvos, míg a holttest nyakán fojtogatás nyomai látszóttak. Frohreit Ernő kihallgatása alkalmával azt vallotta, hogy apósa haláláról csak másnap értesült. Felesége, Egyedy Mariska kijelentette az újságírók előtt, hogy nem biztos abban, mintha édesapja bűntény áldozata volna. Elmondotta, hogy apja régóta betegeskedett és több ízben ilyen kijelentéseket tett:

— Meglátjátok, egyszer holtan találtok meg mert öngyilkos leszek.

Halála előtti napon atyja értesítést kapott, amely szerint elítélték kétmilliárd korona büntetésre, mert birtokának értékét a ténylegesnél kevesebb összegben vallotta be. Ez a körülmény is elkeseríthette Egyedyt.

(*) Vasárnap „A névtelen ember” a Modern Mozgóban. Főszerepben: Harry Liedtke.

KÖNYVUJDONSÁG

HAMVAI SÁNDOR:

A

Szent Hazugság

KÖNYVUJDONSÁG

Ara 60 Lej.

című regénye izléses
kiállításban megjelent
a Brassói Lapok
könyvosztálya kiadásában.

Ara 60 Lej.

Milliókra menő értékek tűntek el Nagyváradon

NAGYVÁRAD. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A nagyvárad hatóságok szenzációs ügyben kezdtek meg a nyomozást. A vizsgálat érdekében egyelőre nevekről nem írhatunk, de rövidesen nagy meglepetést keltő eredményekről számolhatunk be. Ma még csak a következőket közölhetjük:

Nagyvárad hatóságai széleskörű nyomozást indítottak annak kiderítésére, hogy a jóvátételben szereplő katonai anyag és élelmiszerraktárak milliókat érő készletei hova tűntek el?

Eddig mindössze annyit sikerült megállapítani. — a katonai anyagraktárnál az 1918-as forradalmi idők után szolgálatot teljesítő vallomása alapján, — hogy az anyagraktár és élelmiszerraktár készletei a forradalmi idők letűnése után a város tulajdonába mentek át.

A vizsgálat tehát most abban az irányban folyik, hogy megállapítsák, hova tűntek el ezek az értékek? Ezzel kapcsolatosan a vizsgálat két irányban folyik: annak megállapítása végett, hogy jogos volt-e a raktárak készleteinek a város által való átvétele; s megfelelt-e a készletek eladásából befolyt összeg annak a horribilis értéknek (40—50 millió lej), amelyet a raktárak készlete képviselt?

A nyomozás másik iránya annak kiderítését célozza, hogy az élelmiszerraktárak szintén súlyos milliókat érő készletei hogyan tűntek el és kiknek a kezén át sikerült el a milliók és kik azok, akikről megállapítható, hogy ezekből a milliók értékeit képviselő kincstári javakból maguknak vagyoniakat harcsoltak össze?

Nyuzzák a szegény székely népet

Illusztrációk a székelytáblák és házszámok után kivett adókhöz

BRASSÓ. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Székelyudvarhelyi tudósítónk megírta pár nappal ezelőtt, micsoda garázdálkodás folyik Udvarhely megyében a székely nép bérére, s jogtalanul micsoda hallatlan megadóztatásokat végeznek a verejtékező polgárokon.

Többek közt arról is szó volt, hogy a múlt évben a szekerekre és a házakra kötelezően kitett, számmal ellátott tábla után 20, illetőleg 6 lejt kellett egyenként fizetni, s most alig egy év múlva, újra székelytábla és házszám adót vetettek ki, de ezuttal már 65, illetőleg 20 lejt, amit még külön 10—10 lej pótlékkal meg is súlyosítottak.

Ennek a zsarolás- és panamaszerű megadóztatásnak tipikus esete az az adat, melyet Murvai Samu gazdasága Újszékelyről szolgáltat illusztráció gyanánt.

Az eset az, közlik lapunkkal Udvarhelyről, hogy az illető gazdaság egy hónappal ezelőtt a megkívánt, házakra és szekerekre kifüggesztendő táblákat megcsináltatta. Ezeket a táblákat még szét sem osztották és máris elrendelték, hogy helyükbe újakat kell beszerezni, darabját 50—50 lej árért. S mivel az illető gazdaság ezt a költséges és fölösleges változtatást nem eszközlötte, október 6-án a rendőrség 370 lej erejéig foglalatást végzett nála. Ami pedig itt történt, bizonyára megtörtént vagy meg fog történni sok más gazdánál is, akinek a szemében az ilyen erőszakolt tábla és házszám készítés gyors egymásutánban, fokozódó, ön kényesen kivett illetékekkel a zaklatás, zsarolás és erőszak törvényellenes ténynek tűnhetik fel.

Nem is hisszük, hogy a belügyminiszter vagy akár a pénzügyminiszter is hasonló illetéktelen illetékszerzésről tudna vagy azt helyeselné; mert az ilyen méltatlanul kirótt, csupán a magyar lakosság megsarcolására szolgáló, s ki tudja, mily módon elszámolt vagy el nem számolt adón nincs áldás; csak keserűség támad nyomában, növeli a korrupciót és az ország jóhírért rontja.

Kérjük a belügyminisztert, sürgősen vizsgálta meg az udvarhely megyei tömegzsarolás ügyét és vessen véget az ott hatósági elnézéssel vagy hozzájárulással véghemenő garázdálkodásnak.

Október hatodiki séta Aradon

ARAD. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Borus októberi délelőttön, hadd tisztítsam le az emlékezés puha gyolcsával a ráhullott port a régi emlékről és hadd mutassam meg egy pillanatra őket a napok történetének gyorsan perdülő panorámájában. Szegény porladó tizenhárom magyar mártírtábornok elfeledve a haláluk után koporsótlán sirban valahol és ma, hetvenöt esztendővel a haláluk után egy fáradt magyar újságíró fehér szekfűt tett le mindazokra a helyekre, amelyek Aradon az ő emléküket őrzik.

Hagyományos borus idő van, mint hetvenöt esztendő óta minden nap és első utam a város szívében fekvő bedeszkázott szoborhoz vezet Huszonöt esztendővel ezelőtt, a félé százados julium alkalmával emeltette ezt Arad város polgársága, de öt esztendeje, csak egy óriáskemény forma deszkaalkotmány jelzi, hogy alatta szobor lehet elrejtve. A mindennapok szürke gondjai elfeledtették az emberekkel a nap régi jelentőségét és ma már az elhaladó ember közömbösen megy el október hatodikán a Vértanúk szobra előtt nem is emlékezve arra, hogy a város történelmének leghéresebb emlékét takarja az óromba faváz. Legutóbbára hat esztendővel ezelőtt koszorúzták meg ezt a szobrot, amikor a fehér-őszirózsás fiatal magyar hadsereg tisztjei esküdtek fel a nemzet kormányának. Barabás Béla köszöntötte a tizenhárom emléket és az emberektől feketélő téren szem nem maradt szárazon, mikor az ősz politikus és legfiatalabb tiszt közösen lehelyezték a kegyelet koszorúját a szobor talapzatára.

Az emlékezés utja innen a városba vezet, ahol négy tábornokot katonagolyók küldtek a halálba. A régi vár előtt hatalmas sáncok húzódnak el és egy tágasabb négyszögformájú sáncárokból ezelőtt hetvenöt esztendővel négy tagja az aradi tizenháromnak, ott bukkott el az osztrák bakák fegyvere előtt. Nyáron diákszerelmesek járnak ide pipacsot szedni, mert itt vannak a legszebb piros pipacsok. Talán a négy mártír vére festi őket. Most néhány ujoncot képez ki a térségen egy fiatal tiszt és buzgón tanítja szalutálni őket. Az ujoncok a sánc felé fordulva tisztelegnek és valahogy úgy érzem, hogy a sors furesa szeszélyéből ez a tisztelegés annak a négy vértanunak szól, akik hetvenöt esztendővel ezelőtt roskadtak véresen össze az előtt a sánc előtt, amelynek az ujoncok, a kiknek fogalmuk sincs a vértanúk létezéséről tisztelegnek.

Most a vesztőhelyre kellene kimenni, de ez már nehezebb feladat, mert messze fekszik a várostól. A kocsistrandon hat kocsi áll, de egy sem tudja, hogy hol a vesztőhely. Persze, jó ideje, hogy nem kocsikázik oda senki. Végre egy őszbeasarodott magyar vállalkozik rá, hogy kivisz. Szemező esőben megindul a kocsi és csakhamar rátérünk a vesztőhelyhez vezető útra. Istentelen, rossz, göröngvös dűlőn, majd kiesem a kocsiból és igazán csak a tizenhárom mártír iránti kegyelet tart vissza, hogy meg ne forduljak. Egy ne

gyed órai ut után végre feltűnik a vesztőhelyek között egy cserjékkel bekerített négyszög. Ez a vesztőhely. Százméteres négyszög, cserjékkel körülvéve, amit Robu János aradi főpolgármester szép gesztusa megmentett a kisajátítástól. A tizenhárom aradi hős tehát csendben, nyugalomban alhat, az élet dolgos zaja nem kerül ide a cserjés közé. Ott, ahol most bokrok határolják be a négyszöget, hetvenöt esztendővel ezelőtt az osztrák császári gárda legényei alkották a kvadrátot és a térség közepén, ahol akkor az akasztófák állottak, ma egy dombszerű emlékedésen áll a tizenhárom vértanú egyszerű síremléke. Egy szürke egyszerű sírkő, körülötte rács és lépcső vezet fel hozzá. Valamikor ezen a napon virág borította ezt a lépcsőt, most egy kőbor kutya ugrik fel róla ijedten. Ez a vértanú emlék az egyetlen, ami a nagy átalakulást minden újabb dísz nélkül megusztta. Nem húztak rá deszkaruhát és a felirást sem távolították el róla.

A lépcsővel szemben levő oldalon ma is hirdeti a felirás:

Aradi tizenhárom
VÉRTANÚ
kivégeztetési helyének
emlékére emeltetett
1881 október 6-án

És a többi három oldalán az emlékműnek a tizenhárom név: gróf Leiningen Károly, Aulich L., Damjanich J., gr. Vécsey Ferenc, Lehner György, Kiss Ernő, Lázár Vilmos, Desseffy, Arisztid, Schweidel József, Pölltenberg Ernő, Török Ignác, Knézich Károly, Nagy Sándor József. Tizenhárom ember, akik hetvenöt esztendővel ezelőtt azért haltak meg, amiért mi még ma is küzdünk és amiért talán mi is el fogunk bukni; az emberi szabad jogokért. A tizenhármak csöndben, háborítatlanul alusznak mindenkire elfeledett sirban. és hetvenöt esztendő múltán nem emlékszik rájuk más, mint néhány újságíró szürke ólombetűje, pedig jussuk volt ahhoz, hogy a nevüket aranybetűkkel ragyogtassák bele minden felnövő ember szívébe. Nem csak nekünk magyaroknak, hanem minden itt élő embernek a nagyjai, akik már hetvenöt esztendővel ezelőtt is a legmagasabb célért, az emberi egyenlőségért küdöttek. A vesztőhely után már csak egy út van hátra, az aradi negyvennyolcas emlékműzeum. Ide már be sem mentem. Az ajtóig eljutottam, amit hat esztendő óta csak nagy ritkán nyitnak ki. A tizenhármak földi dolgai itt nyugszanak, sűrű naftalinréteg alatt Dohos kriptá és naftalin szag ömlik ki a nyitott ajtón és valahogy sirhábortatásnak érzem, ha bemegyek a hat év óta alvó szomorúsággal terhes, dicső emlékek közé. Hadd aludjanak tovább.

Igy mulik el Aradon hat esztendő óta az egykor komor és felemelő október 6-ika és csak a minoriták félhomályos templomában tartanak minden évben csöndes, alapítványi gyászmisét.

Ráth Károly.

Ada-Kaleh — pénzhamisítók szigete

LUGOS. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Krassószörénymegyei nyomozó hatóságok és az aldunai határrendőrség már hosszabb idő óta eredménytelenül foglalkozott egy nagy kiterjedésű pénzhamisítás leleplezésével. Orsován és környékén ugyanis már régebbi idő óta nagy mennyiségű hamis papírpénz került forgalomba, anélkül, hogy a nyomozó hatóságok a hamisítókra, vagy a forgalomba hozókra nyomára juthattak volna. Az utóbbi időben névtelen feljelentések és mendemondák alapján aztán a gyanu egy orsovai marhakupecre, Ardelean Petrura irányult, akit a gyanu alapján az orsovai rendőrség el is fogott és néhány napig letartóztatásban hagyott. Minthogy azonban az Ardelean házátán foganatosított tüzetes házkutatás a legesekélyebb pozitív eredményt se mutatott fel, ami a ráirányult gyanút megerősíthette volna, a rendőrség Ardelean Petrut bizonyítékok híján szabadlábra bocsátotta.

A hatóságok azonban nagy eréllyel folytatták tovább a nyomozást, melynek során kiderült, hogy a hamis bankjegyek Ada-Kaleh szigetéről kerülnek által

Orsovára. A nyomozás fonala a sziget egy lakatlan, omladozó házához vezetett, amelyben éjszakánként titokzatos alakok adnak egymásnak találkozózt. A nyomozó közegek a gyanus házat megszállták és pincéjében egy tökéletes bankoprés és forgalomba hozatalra kész állapotban nagy mennyiségű hamisított bankjegykészletet találtak.

A tovább folytatott nyomozás folyamán aztán kétségtelenül bebizonyosodott, hogy a bankóhamisítást az orsovai kupec, Ardelean Petru követte el, akinek ebben a munkájában felesége és gyermekei is segítségére voltak, a hamisítványokat pedig a megye különböző helyein vásároló alkalmával Ardelean Petru hozta forgalomba. Mire azonban a rendőrség Ardeleanékat letartóztathatta volna, orsovai lakásukat már üresen találta. A pénzhamisító familia még idejében megmenekült a közeledő veszedelmet és a letartóztatása elől megszökött. A veszedelmes pénzhamisító banda kézrekerítése érdekében a hatóságok nagyarányú intézkedéseket vezettek be.

KAVIAR A LEGJOBB HETILAP

Polgár-főherceg

**Wölfling Lipót emlékiratai — Koburg Ferdinánd és Lujza — Elvira —
A király a főherceg házassága ellen — Atok a császárra — Pia Monica**

Abban a jóviszonyban, mely engem és Lujzát összefűzött, hosszú ideig semmi titkolni valónk sem volt egymással szemben. Lujza tudta, hogy Elvira unokanővérem iránt gyengéd érzelmeimet táplálók, hiszen mellettem állott, hogy kitartásomat növelje, s hogy később vigasztaljon. Együtt sirtunk, együtt neveltünk. Viszont én tudtam mindenről az ő ifjúkori szerelméről, amely érdeklődését Koburg Ferdinánd (a későbbi bulgár cár) felé irányította, akinek ez szintén kedvére való volt, hiszen Lujza tizennyolc esztendőskora körül elragadó jelenség volt. Ebből a kölcsönös vonzalomból kitünő házasság feloldhatott volna, mert mindkét részről kölcsönösen adva volt a szellem, a műértés és az új áramlatok hovafejlődésére irányuló megfigyelő képesség. Sajnálatos, hogy éppen ebben az esetben érvényesült a vallásoskodó türelmetlenség kicsinyes aggodása, amely egy közönséges pletykára csirájában elfojtotta a szépen induló szerelmi idillt. Ferdinánd nagyszerű megjelenésű egyéniség volt. Lelkileg és testileg apolt, s mint Lajos Fülöpnek, az utolsó francia királynak az unokája, a nyugateurópai kulturális főként reprezentálta. Mindezek a tulajdonságok Lujzának olasz graciozításával, hajlékonyságával és mindinkább fejlődő szellemi képességeivel párosulva, kitünő egyensúlyozója lett volna II. Vilmos önmagasztaló és a békét hovatovább mindjobban veszélyeztető magatartásának. De Ferenc Józsefet ebben is rossz tanácsokkal látták el, nagyon rossz tanácsokkal, amelyek őt maradi merevségében még inkább megerősítették. Más különben talán sok bajt, nyomorúságot, évtizedes zavart, sőt a háború iniciatíváját is már eleve erőtlenné lehetett volna tenni.

De nem így történt. Szüleimet e helyen nem akarom szemrehányásokkal illetni. Ők családjuktól távol, Salzburgban éltek, ragaszkodtak beléjük nevelt szokásaikhoz, s a ferdalizmus és a patriarchátus elvét tekintették gyermekeik boldogságának alapjává. Apám első feleségét, akivel nagyon boldogan és nagyon rövid ideig élt, a szász udvarból hozta; anyámnak pedig rokonszenves volt a családban uralkodó vallásos szemlélet. Így közös egyetértéssel Frigyes Agostót, a későbbi szász királyt szemelték ki Lujzának. S így ősi szokás szerint kettőjüket egymás számára készítették elő. Másvalakiról már szó sem lehetett.

Kihallgatás a császárnál

Kevéssel Lujza férjhezmenetele előtt az én szívügyem is szőnyegre került. Engedélyt kértem szüleimtől, hogy szerelmeimet, Elvirát oltárhoz vezethessem, aki a spanyol trónkövetelő leánya volt. Amint már említettem, Don Carlos legádázabb ellensége Albrecht főherceg volt, aki unokáját, az uralkodó spanyol királynőt támogatta. Kérésemet elő kellett terjeszteni a császárnak, már csak azért is, hogy a formának eleget tegyünk. A császár válasza azonban nyersen és hidegen elutasító volt; s amikor én tiszteletteljesen, s könnyen érthető remegő izgatottsággal az elutasítás oka iránt érdeklődtem, kitünt, hogy elfogódott; politikai okok gátolják, hogy újból összeköttetésbe jussunk a trónkövetelő Don Carlos családjával. Egész életem minden reményét így borzalmasan szétépték. Senki sem csodálkozhatik, ha ilyen körülmények között Ferenc József iránt keserű haragot, a custozai győző, Albrecht ellen pedig fanatikus gyűlöletet éreztem, aki tisztán személyi okokból áldozott fel engem. Elvira, mint főhercegnő, semmiesetre sem lett volna ártalmas. Egyébként Albrechtnek ez rettenetes jellemvonása volt: rombolni, de sohasem építeni; ő volt a legzordagabb főherceg, ebből eredő hatalmat fitogtatta is, s még Ferenc József sem volt képes annak ellentánni.

Ha Isten van az égben...

Elvira anyjával, a nekem oly kedves Meg (Margaret, anyám nővére) nénimmal Bécsbe jött Lujza esküvőjére. A weihburgassei Hotel Elisabethben laktak. A királyi kihallgatás után miképpen jutottam haza, a Burgha, miképpen öltöztem át, s miképpen jutottam a szállodába, akkor sem tudtam, most sem tudom. Amikor beléptem, Elvira egészen sápadtan elém sietett. Már mindent tudott, őszöne mindent megsuglott neki. Ne-

hány röpke szóval elmondtam, hogy mi történt, fájdalom és felháborodásom határtalan volt. Elvira vére a fejébe szállt, félbeszakított és úgy Ferenc Józsefet, mint Albrechtet lángoló gyűlöletű izzó szavakkal átkozta meg, kívánta, hogy az egész császári családot pestis pusztítsa el, vagy legalább egy hatalmas földrengés, amely valamennyiüket a Burg romjai alá temeti, akár kettőnkkel együtt. Ha Isten van az égben, úgy az egész fajzatnak azonnal tüstént ki kell pusztulnia a világból. Így dühöngött egy ideig. S izgatottságom mellett is csodálom kellett őt; sötét arcánál gyenge vörösség lepte el, fekete szemei rubintzúban égtek, s fehér fogai villogtak. S a franciából átsapott a spanyolba és az olaszba. Megnéni a pamlagon ült.

Elvira bucsuja

Elvira hirtelen elhallgatott. A karjaimba vetette magát. Sirógörcs rángatta. Fejcskáját a mellre tette, s én vele sirtam. És sirt a pamlagon jó némem is. Végre hozánk jött, s az ő kedves, néha faragatlan modorában előadta, hogy úgy is tudta, mi következnek: ezeket az érzéketlen embereket, akik felettünk álltak, jobban ismerte, mint mi. Kivezető út nem volt; a császár vagy a szülők engedélye nélkül házassodni nem lehetett, ezt be kellett látnunk. Bucsuzni kellett. De ennek gyorsan kellett történnie. Ezt tudtuk, ezt akartuk. Elvira megfogta a vállamat, hosszasan, mélyen, szeretettel, komolyan nézett a szemembe; azután még egy hosszú, forró és fájdalmas csókot adott.

— Adieu mon Léopold! — mondta, az ajtó felé vonszolt, s amikor már kívül voltam, azt azonnal lezárta. Vége volt. Nemcsak ennek az epizódnak, mert most már egész életem el volt hibázva. Mindegy, hogy mi történik ezután.

Más karjai között

Elviráról sokáig mit sem hallottam, mert családom minden hirt gondosan eltitkolt előttem. Csak később tudtam meg, hogy eljutott a Livorno melletti Viareggioban, anyja birtokán, élt egy ideig egyedül. Egy fiatal, reményteljes leány dolgozott itt, freskókat festett. Mindketlen egymásra utalva, Elvira a közönyösség érzésével, nem törődve azzal, mit hoz a jövő, Elvira ikreknek adott életet. Folchi — így hívták az ifjút — más virágra szállt. Az éjszaka és fájdalom királynéje már az övé volt, mit törődött már tovább vele? Elvira állítólag ezután Milánóban, később Párisban divatszalonot nyitott. Apjától kis vagyont öröklött, nagyanyja ígért neki örökséget, de csak úgy, ha az ő kívánsága szerint megy férjhez. Ezt az örökséget természetesen elvesztette.

Kérdezem, mi célja van annak, hogy embereket, akik egymást éveken át híven és tisztességgel szerették, elszakítsanak egymástól? Erről a viszonyról már régóta tudomásuk volt, s miért nem ígyekeztek azt korábban megszakítani? Vagy, azt hitték talán, hogy nem lesz komolyabb folytatása a dolognak? S amikor látták, hogy a dolog komolyra válik, rosszindulatú elégtétel érzésével szakították el őket egymástól. Nem gondoltak vajjon arra, hogy ez megbosszulja majd magát? Annyi ra biztosnak érezték magukat, hogy nem féltek a következményektől?

A hercegnők hivatása mindig az volt, hogy örökösöket hozzanak a világra, hogy a dekadens, degenerált törzsbe új vért és ezzel új életet oltsanak át. E hivatásnak megfelelően nevelik őket, s pályájuknak ez az egyetlen iránya; ha ez a pálya megtörik, úgy a cél teljesen irányt téveszt; s ha új irányba indul, az igazán többé meg nem találja s soha sem szabad ilyen nők felett pálcát törni. Hugó Viktor kitünő költeményben énekelte meg ezeket a »travelling-kat«, amelyek intőpéldaképp szolgálhatnak az öntömjenező autokrata családoknak. A dolgok igaz okait kell kutatni, mert csak ismeretével lehet itélni.

Lujza további sorsa

Lujza mély részvétel mutatott irántam erkölcsi nyomorúságomban; néhány nap mulva azonban férjével elutazott, s kezdetben igen keveset hallottam felőle. Ugy látszott, hogy ez a házasság sejtéseim ellenére boldog lesz, s ezt csodálattal állapítottam meg, de mégsem tévedhettem; meglátjátok, mondtam szüleimnek, a mámor első ideje elmúlik és akkor jön a szerencsétlenség. De

a házasságot már jóvátenni nem lehetett. Ugy látszott, hogy Lujza tényleg boldog. Egyik gyermek a másik után született, szerető anyja volt gyermekeinek s értette, miképp kell nekik jónevelést adni. Gyönyörű tervei voltak, hogy mint fogja fejleszteni gyermekei képességeit. De minden másképp történt. Jött az após üdözése, a férj sértő magaviselete, a kémskedés, a gyanúsítás és végül a menekülés.

Küzdelem Pia Monicáért

A kis Anna Pia Monica már a menekülés után született Lindában. Lujza magával vitte a gyermeket Florencebe, ahol állandó lakhelye volt. A szász udvar felette nagy érdeklődést tanúsított a gyermek iránt, akinek hivatalosan Frigyes Agost volt az apja, tehát szász hercegnő volt, s mint ilyen, tulajdonképpen Drezdában kellett volna nevelni. Minden lehetőséget megkísérlet, hogy a gyermeket akár szép szóval, akár erőszakkal, Drezdába vihessék. Körner igazságügyi tanácsos, aki később a bodeni tóban lelte halálát. Többiben kereste fel Lujzát, de nem tudta rávenni, hogy gyermekétől megváljék. Közben hugom művészi lelkületű emberekből álló társasággal vette körül magát. Orvostudományi és zenei tanulmányait szorgalmasan irogatta, hiszen ezeket a tanulmányait az utolsó időben drezdai tartózkodása alatt teljesen elhanyagolta; ugyanaz volt a helyzet, ami nálam: továbbképzés, a látókor kiszélesítése és a magasabbrendű nézetek felismerése utáni vágyat brutális erőszakkal nyomták el; a cél az volt, hogy a hercegek vagy hercegnők a családon és templomon kívül egyéb támasztékot sehol se találjanak. Új idők eljövetele derengett. A régi rezsim képviselői görcsösen ragaszkodtak presztízshöz. Irigyen tagadtak meg minden jegélyt a fiatalabb generációnak, ha az boldogulását a palotán kívül kereste. Ezeknek azonban valamilyen ellenőrizhetetlen ösztön sugta meg, hogy meneküljenek ebből a templomból, még mielőtt Sámson vasöklei kidöntik annak oszlopait.

(Folytatjuk)

LINOLEUM

Legnagyobb linoleum, viaszosvászon, bőrvászon, gumikabát és szőnyeg különlegességi áruház

Haas Lipót

Temesvári fölerakat: Lloyd sor
Lerakatok: Cluj, Str. Universitații
Oradea mare, Bdu. Reg. Ferdinand.
Mélyen leszállított

occasio árak

VIASZOSVÁSZON

Békeminőségű vászonból fehér-kék alapon gyönyörű konyhaminták
78 cm. széles Lei 105.—
100 135.—
115 160.—
Minden további szélességben nagy választék. Konyhagarnitúra, asztalra, kredencre, székre, komplett Lei 196.—
gyermekkocsikra, minden kívánt színben nagy választékban 120 cm. szélesség Lei 200.—

BŐRVÁSZON

kárpitosok, kocsigyártók, könyvkötők részére, nagy választékban, 115 cm. széles Lei 185.—

LINOLEUM

remek mintákban, konyha, előszoba részére, 67 cm. széles Lei 170.—
90 225.—
Padlók bevonására, mintázott, parkett, vagy egyszerű, négyzetméterenként Lei 270.— től
GUMIKABÁTOK SZÖVET FELSŐVEL
férfi és női, divat fazonban, mindkét oldalon tiszta paragummirozással . . . Lei 950.—

SZŐNYEGEK

Szőnyegfutó, nehéz minőségű, cca
70 cm. széles Lei 98.—
90 146.—
Agyelőszőnyeg, "Bouclé"
rendes nagyság 125.
Falvédő (Gobelin) 160×75 cm. . . 360.—
"Bouclé" szőnyegek 200×800
cm.-től feljebb Lei 1600.—
Cocos futó, cca 70 cm. széles, . . Lei 125.—
90 170.—

Nagy választék

ottomán takarókban, asztalterítőkhöz, ágyelőkben, függönyökben. Továbbá gumilabdák, babák, sarkok, tornacipők, kézalók, celluloid uszólátok, labdák, esőgertyák, Gyermekkötények, Sportcipők, sárcipők, hócipők. Ezen árak minőségűért a legmasszebb manó garanciát vállaljuk.

ELADÁS NAGYBAN ÉS KICSINYBEN!

Pop igazgató mindent megtehet Felfüggesztett tíz tisztviselőt, mert napidijaikat kérték

TEMESVÁR. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Pop vasutigazgató ismét beszélt magáról. Legújabb rendelkezése széles körökben nagy megdöbbenést keltet. A botrányos intézkedésnek előzménye az, hogy a temesvári vasuti igazgató ön kényes eljárásával annyira kimerítette a pénztárt, hogy egyes tisztviselők napidijait már hónapok óta nem fizetheti ki. Még az egyszerű távirómunkások sem jutnak rendes napidijaikhoz. A pénztár ürességét legfőképp az idézte elő, hogy Pop igazgató sok temesvári hivatalnokot Aradra helyeztet át, akik naponként Temesvárra utaztak át s így napidijaikkal felemésztették az e célokra előirányzott összeget. Utóbb már ezek az áthelyezett tisztviselők sem kaphatták meg napidijaikat.

Most az igazgatóság pénztárrovancsolói, akiknek állandóan utazgatni kell, kérték napidijaikat, sőt egyesek bizonyos előleggel is megelégedtek volna. Az osztályfőnök felhívta őket, hogy beosztási ivükön tüntessék föl a meglett utat, amit ezek kérésükben ki is mutattak.

Pop kézhez vévén az iverket, éktelen dühre gerjedt. Haragjában azonnal tíz rovancsolót fűggesztett föl, akik főfelügyelői, felügyelői és főellenőri rangban voltak. A tíz főtisztviselő közül három Temesvárról, hét pedig Aradról való. Most az igazgatóság területén nincs senki, aki ellenőrizze a vasuti pénztárakat. Ez a hallatlan állapot nemsokára éreztetni fogja káros hatását. Olyan zavaros körülményeket idézhet elő, amelyek még a közlekedés lebonyolítását is veszélyeztetik.

Pop igazgató önhatalmu cselekményét az is súlyosbítja, hogy a felfüggesztett tisztviselők egytől-egyig régi, közismerten becsületes, kipróbált tisztviselők. Aradon és Temesváron, különösen a vasuti körökben igen nagy az elkeseredés.

Három kultura nyomait őrzik a bihari dombok A református egyház kukoricása alatt egy 4000 éves lakás van betemetve Pénzhiány miatt abbamaradtak az ásások

BIHAR. (A Brassói Lapok munkatársától.) Hónapokkal ezelőtt jelentettem, hogy egy tudós kolozsvári régész, Roska Márton, a kormány jóváhagyásával megkezdte a híres, legendás bihari földvár feltárását. A tavasszal meg is kezdődtek a feltárási munkálatok és lassan, de eredményesen haladtak egészen az ősz kezdetéig. Néhány hét előtt hirtelen abba kellett hagyni az óriási jelentőségű ásást, mert elfogyott az erre fordított pénz s Roska Márton a sajátjából sem bírta fedezni a kiadásokat. Szomorú ez, hogy a kormány nem siet a legmesszebbmenő anyagi támogatással elő segíteni olyan munkát, amely az egész kulturvilág érdeklődését magára vonhatná.

Erdély ugyan elég gazdag már feltárt és még feltáratlan régészeti kincsekben, de alig van hely, amely több titkot takarna, mint a bihari földvár, amelyről még ma is csak foltevés az, hogy valaha Mén-Marót vára volt. Az eddigi ásások szenzációs eredményekkel jártak s megállapítást nyert, hogy a földvár alatt és a földvartól északra fekvő mintegy hat-hét méter, magas domb alatt három kultúrkorszak pihen: a kő-, réz és vaskorszak.

A bihari földvár mindössze négy hold területet foglal el, az északi dombbal együtt hat hold terület vár feltárára. A földvár mellett elterülő mélyebben fekvő mezőn lövészárkokhoz hasonló, bozóttal benőtt árkok húzódnak. Ez a »Dugás« nevet viseli s a régészek szerint arra szolgált, hogy a palak vizét bevezessék, s felduzzassák vele. Az árkok partjain vizimalmok álltak s az árkok között elterülő mélyedést arra használták az ősi magyarok, hogy a palak vizét ott összegyűjtsék s az így képződött tóban halásztak. Ez a mesterséges tó állítólag hadászati célokat is szolgált.

A tulajdonképeni földvár mögött kisebb földvár van: ezt nevezik népies nyelven »Leányvárnak.« S hogy nem tévesen, azt bizonyítja az a 345 sír, amelyet itt feltártak. A legtöbbjében női csont

vázakat találtak, igen sok hajéket, ékszert, pénzürmeket, amelyekből megállapították, hogy e sírok I. István és László királyok korából valók. Nem messze ettől a helytől, közvetlen a református egyház tulajdonát képező kukoricás alatt egy négyezer éves lakás van betemetve, amelynek feltárása csak igen kevés részben sikerült.

A feltárást Roska Márton, helyes ősz tönnel a földvár mögötti dombon kezdte meg, ahol egy őskori kápolna, egy vaskorszakbeli lakás volt betemetve és tömördek régi sír. Az egyik sírban megtalálták a régi magyarok püspökét, aki mellén gyöngyözü ezüst kereszttel pihent. A mellette levő sírban három csodaszép gyöngyöt találtak. Közvetlen a hely mellett sikerült egy őskori telepét feltárni, sőt egy lovas is kiástak, aki a népvándorlás idejéből került itt a föld alá.

Az ásásokat azonban a tudós professzor kénytelen volt abbahagyni, mert elfogyott a pénz. Többször járt Bukarestben és sürgette a kormány támogatását, azt meg is ígérték, de pénz, az nem érkezett. Nehéz volt az ásások folytatása azért is, mert a professzor munkásai minden lelkesedés nélkül végezték az ásást, sőt, ezek a tudatlan parasztok kegyeletsértést láttak az őskori sírok feltárában és csak a napszámuk kifizetésével s szép szóval lehetett őket rábírní a további munkára.

Mintegy két hete maradtak abba a nagy jelentőségű munkálatok. A domb alatt kis házat építettett Roska Márton, ahol az ásások idején lakott. Ez a ház most teljesen elhagyatott s a feltárt sírokban parasztyerekek kapirgálnak és senki sem vigyáz a föld alatt rejlő történelmi kincsekre. Igaz ugyan, hogy az eddigi eredmények csak történelmi értékeket s nem pénzürtékeket vetettek felszínre, de mégis fájó a nemtörődömség, amely lehetetlenné teszi a kormány részéről, hogy Erdély egy darab őskori múltját felkutathassuk és megismerhessük.

(h. ö.)

Világhírű detektív- regények!

MAURICE LEBLANC nevét kedveltette az a rendkívüli tehetsége, amely csak a kivételeseknek adatott meg: ő volt az, aki irodalmi nívót teremtett a detektív-regény irodalmában. Állandó főhőse: ARSÉNE LUPIN valódi fogalom azok szemében, akik szeretik a lebilincselően edekfeszítő, izgalmas, de mégis nívós detektívregényeket.

Arséne Lupin rendkívüli kalandjai

című sorozatban újabb megjelent művek:

AZ URI BETÖRŐ 50 lej

A KELETI TITOK 50 lej

NYOLCAT UT AZ ÓRA 60 lej

A NÉGY VÖRÖS GYÉMÁNT 60 lej

Kiadta: Brassói Lapok könyvosztálya Brassóban
Mindenütt kapható.

Megbízható kocsist

jó bizonyítványokkal keres a

„BRASSOVIA“ KEKSZGYÁR.

6082

FIGYELEM!

Értesítjük igen tisztelt vevőinket, hogy vezérigazgatónknak külföldi útján sikerült direkt a termelőtől igen nagy mennyiségű

nyersparafát

előnyös árban vásárolnia s így abba a kellemes helyzetbe jutottunk, hogy **kizárólag** saját gyártelepeinken gyártott és ELISMERT LEGOLCSÓBB

parafadugó árainkból 20% engedményt adunk.

Saját érdekében kérjük, hogy szükséglete esetén forduljon Nagyrománia legnagyobb parafadugó gyárához

„SZERDERIT“ ARAD.

Gyárak és lerakatok: BUDAPEST, BECS, BELGRÁD.

FIGYELEM!

Sok magyar van letartóztatva Amerikában

Deportálják őket, mert engedély nélkül akartak kivándorolni

NEWYORK. (K. E. K.) Mióta az Amerikai Egyesült Államok minden európai államra nézve megállapították azt az évi kontingenst, amelynek több bevándorlót az Egyesült Államok területükre be nem engednek, megszűnt a lehetősége annak, hogy korlát nélkül kereshessék fel Amerikát azok, akik ott remélnék egy boldogabb, az ediginél jobb és megelégedettebb új otthon alapítani.

Bár Magyarországnak is minimálisan megállapított évi kontingense már rég betelt, ez a körülmény nem akadályozza meg a makacs kivándorlókat abban, hogy, ha más ként nem, tiltott uton igyekezzenek Amerika ígértföldre.

Miután az Egyesült Államokkal szomszédos Kanadába való kivándorlásnak nincsenek ilyen akadályai, az engedély nélkül az Egyesült Államokba kijutni akarók először Kanadába mennek, hogy azután onnan surranjanak át az Egyesült Államok területére. Az Egyesült Államok nagyon radikálisan

járnak el az ilyen besurranó »vendégekkel szemben, akik a határorszompónál kifüggesztett »megtelt« táblát nem hajlandók respektálni, amennyiben bebörtönzik őket.

Az Egyesült Államoknak a kanadai határon levő börtönei tele vannak ilyen, a határon átsurranni akaró szökevényekkel. És ezek között sok magyar is van, ami annyival inkább sajnálatos, mert mindannyiukra deportálás vár, miután az Egyesült Államok nem tolerálja vissza őket illetőségi helyükre, hanem átadják Kanadának, amely viszont kérelhetetlenül deportál mindenkit, akit mint szökevényt kap vissza az Egyesült Államoktól.

Kanada ugyanis azon az állásponton van, hogy ő szívesen befogadja mindazokat, akik nála akarnak letelepedni, de kérelhetetlen azokkal szemben, akik az országot csak arra használják, hogy átszökjenek onnan az Egyesült Államokba.

Detroitban elfogtak egy fiatal magyar asszonyt, aki magyar bevándorlókat vitt át a határon. Három magyar embert tartóztattak le vele együtt, akik az átcsempészésért harminc dollárt fizettek fejéért.

Az Amerikába való törekvés pedig most teljesen indokolatlan, miután az egész Egyesült Államokban, de különösen Ohioban és Michiganban még mindig nagy munkásfőlösleg van. Clevelandban különösen az autómobilgyárak alkalmazottait bocsátják el tömegesen, úgy, hogy ebben az iparágban rendkívül nagy a munkanélküliség.

Zongorázik?

Megjelent az új Moravetz Album!

Pompás tartalom, előkelő kiállítás, a legjobb legolcsóbb ismét az összes között. Ez az év szenzációja! Mindenütt kapható.

294. II

HIREK

Hétfő, október 13.

Katolikus naptár: Kálmán. — Protestáns naptár: Kálmán. — Görög naptár: Szeptember 30. Gergely püspök. — Izraelita naptár: 5685. Thisri 15. Succoth ünnepének első napja.

A nap kel 6 óra 27 perckor, nyugszik 17 óra 36 perckor.

Kedd, október 14.

Katolikus naptár: Kalliszt vértanu. — Protestáns naptár: Helén. — Görög naptár: Piroška és Kozma. A naptáregyesítés következtében — amelyet a görög egyház e napon hajt végre a görög időszámításban tizenhárom napot átugranak. A régi időszámítás szerint ünnepnapokat, amelyeket e tizenhárom nap alatt kellett volna megtartani, e napra csoportosították, úgy, hogy e napon a következő Szentek ünnepeit ülik meg; Ananias apostol, Ciprián és Jusztina, szent Dénes, eronim, Charitina vértanu, Tamás apostol, Szergius. Pella, Alfei Jakab, Eulampia, Filíp apostol, Próbus és Karp. — A naptár egyesítés folytán a Gregorian és Julianus naptár között tizenhárom napi különbség így megszűnik s a változatlan ünnepeket a jövőben a katolikus és az orthodox egyház egy napon üli meg. A husvétot és a husvétól függő többi ünnepeket mint a hetvened vasárnapot, hushagyó vasárnapot, vajhagyó vasárnapot, Husvét ünnepet, Áldozócsütörtököt, pünkösdt és Mindenszentek vasárnapját, a régi husvétutató megállapításai szerint ülik meg. Az év három nagy ünnepe közül tehát csak a Karácsony ünnepe esik ugyanazon napra: december 25-ére. 1925 évben a katolikus naptár szerinti husvét április 12-ére a görög naptár szerint ellenben április 19-ére esik. — Izraelita naptár: 5685. Thisri 16. Succoth ünnepének második napja.

A nap kel 6 óra 28 perckor, nyugszik 17 óra 34 perckor. — Legközelebbi holdváltás: utolsó negyed október 21-én 20 óra 54 perckor.

Időjárás: Száraz enyhe idő várható.

A Brassói Lapok gyűjtése a zetelahi tüzhárosultak részére

40,148 lej

Leirva nagy számnak látszik de mai értéke kevés. Csak nyolcszáz aranykoronának felel meg. Ennyit gyűjtöttünk össze a mai napig. De ezzel a csekély összeggel még egy kötszobás, konyhás lakást sem lehet felépíteni. Ez nem akar szemrehányás lenni az irgalmas szívűek ellen, akik áldozatot hoztak felebarátaik érdekében, csak megemlítjük, hogy rámutassunk nagy szegénységünkre. Az állásától elmozdított, a birtokától megfosztott magyar középosztály olyan vagyontalan lett, hogy nagyobb adományok fizetésére képtelen. Mentőakciót nem végezhet. Ebből az alkalomból is figyelmeztetjük magyar testvéreinket, akiknek házuk és kis vagyonuk van, gondoljanak bizonytalan jövőjükre. A magyar társadalom mélyrehatóbb segítségére nem támaszkodhatnak. Csakis saját magukra! Kötelessége minden gazdának, hogy tüzkár ellen biztosítsa vagyonát. Ez az egyetlen mentővár vagyonának megővására és megtartására. Egyik névtelen adakozónk, aki 500 lejt küld a tüzvész nyomorultjainak, megható és bölcs levélben fejezi ki ezt az igazságot.

Az adományok gyűjtését még nem zárjuk le. Aki csak tud adakozni, siessen adományaival! Az emberi könyecsepp letörése leg-szentebb jótéteményünk.

A mai napon gyűjtésünkre adakoztak: N. N. 500 lej, Sipos Sándor Ozsdola 100 lej; Kulháry Ferenc Kovászna, 100 lej; Faludi Ignác, Zelestye, 100 lej; Bujanovich Béláné, Erőmhályfalva 200 lej, Összesen 1000 lej. Eddigi gyűjtésünk végösszege 40148 lej. További adományokat szívesen fogad és hírlapilag nyugtázza a Brassói Lapok kiadóhivatala. Utólagos felkérésre özv. Botár Bálintné gyűjtőn szerplő adakozókat név szerint felsoroljuk: Özv. Botár Bálintné 60 lej, Böjte Albert 60 lej, Feneki Rózsi 40 lej, Klára Imre 30 lej, dr. Mesotáné 30 lej, Konya Elek 20 lej, Petri Béla 20 lej, Seicher I. 20 lej, Rozsday Józsa 20 lej, Schmidt-szállító 20 lej, Tamás S. 10 lej, Birta Iván 10 lej, Ein- Jenő 10 lej. Összesen 350 lej, mely összeget a Br. L. 228. számában már elszámoltuk.

Okóber 15.

Felhívjuk tisztelt előfizetőink figyelmét erre a dátumra. Kérjük azokat, a kiknek előfizetése ezen a napon lejárt, hogy előfizetésük megújításáról idejekorán gondoskodjanak, nehogy a posta késedelmes kézbesítése miatt a lapküldés megakadjon.

Előfizetési árak vidékre:

Egy évre 800 lej

Félévre 420 lej

Negyedévre 220 lej

Egy hónapra 80 lej

Tisztelettel:

A Brassói Lapok kiadóhivatala.

— Anatole France állapota válságos. Anatole France állapota válságosra fordult. Délelőtt végelgyengülésben elvesztette eszméletét. A katasztrófa bekövetkezése már csak órák kérdése.

— Marosvásárhely új rendőrprefektusa. Marosvásárhelyről jelentik: Az Ilie Gyula lemondásával megüresedett rendőrprefektusi állást a belügyminiszter Mateescu Sabin. volt silistriai rendőrfőnökkel töltötte be, aki hivatalát a mai napon át is vette. A kinevezés a marosvásárhelyi pályázókra nézve nagy csalódást jelentett, mert maga a belügyminiszter más pályázónak ígérte már az állást. A kinevezés egyébként is aggodalomra adhat okot, mert most a prefektusi és a rendőrprefektusi állást is regáti emberek töltik be, és félő, hogy idegen létükre nem fogják eléggé szem előtt tartani a város speciális érdekeit.

— A kolozsvári piarista templom jubileuma. Kolozsvárról jelenti tudósítónk: A piarista-szerzetesek templomuk hétszáz éves fennállását október 16-án ünneplik. A restaurált templomot e napon nyitják meg. Az ünnepély három napon át fog tartani; szónokol Karácsonyi János dr. nagyvárad-i címzetes püspök, Trefan Leonard volt provinciális, Hirschler József dr. pápai prelátnak. Patay József kolozsvári és Horváth nagyárolyi házfőnök. A jubileumi ünnepségen Majláth Gusztáv Károly püspök is résztvesz, s a körmenetet ő vezeti. Október tizenötödikén délután három órakor a Magyar Színházban a régi növendékek művészdelutánt tartanak, amelyen résztvesznek Patay József, Kuncz Aladár dr., Pavel Constantin, Boila Romulus dr., György Lajos, Bitay Árpád, Tompa Béla, Walter Gyula, Laczkó Géza, s az Adler-vonós négyes. Tizenhatodikán New-Yorkban bankett lesz, amelyen nagy alapítványt tesznek.

— Halálos vasúti baleset. A Krassó-Szörénymegyei Bersovia vasúti állomáson halálos kimenetelű vasúti baleset áldozatává lett egy Fricu Anna nevezetű boksánbányai asszony, aki a Resicabánya-Temesvár között közlekedő vonatról leakarva szállani, a még mozgásban levő vonat lépcsőjéről lecsuszott és a kerekek közé került, melyek mindkét lábát többől lemetszették. A szerencsétlenül járt asszonyt azonnal beszállították a resicabányai kórházba, ahol azonban kevéssel be szállítása után a nagy vérvesztés következtében kisenvedett.

— Az állampolgársági adaptálásokról. Az igazságügyminiszter az erdélyi állampolgársági adaptálásokról azt a változtatást hozta be, hogy míg az eddig érvényben levő 1884 évi rendelkezés szerint az opciót az igazságügyminiszternek kellett jóváhagyni, ezentel a megerősítést a kolozsvári, nagyvárad-i, marosvásárhelyi és temesvári táblák elnökei fogják végezni.

— Felmentették a gyilkosság vádjá alól. Kolozsvári tudósítónk jelenti: Ismeretes a Brassói Lapok olvasói előtt Szabó Vincéné ügye, kit a törvényszék ura megmérgezésében bűnösnek mondott ki és halálra ítelt. A tábla tegnap tárgyalta Szabóné ügyét Manolescu elnök vezetésével. Cinodarni ügyvéd védőbeszéde után Ilie ügyész kéri a törvényszék ítéletének jóváhagyását, azonban a tábla megváltoztatta a törvényszék ítéletét, Szabónét felmentette és elrendelte szabadonbocsátását. Az ügyész az ítélet ellen semmiségi panaszt jelentett be.

— Bartók Béla Kolozsvárt. Kolozsvárról jelentik: Bartók Béla, az ismert magyar zeneszerző e hó 15-én Kolozsváron hangversenyez.

— A brassói róm. kat. Nőegylet folyó hó 13-án, hétfőn délután 5 órakor tartja rendes havi ülését a növédelmi irodában. Az elnökség kéri a tagokat, hogy minél tömegesebben és pontosan jelenjék meg a fent jelzett időben és helyen.

— Halálra marta a veszett eb. Pár héttel ezelőtt Gheorghe Mihály resicabányai 35 éves napszámot az uccán egy veszett kutya megharapta. Gheorgát azonnal felszállították a kolozsvári Pasteur-intézetbe, ahol gyógykezelés alá is vették. A szerencsétlen embert tegnapelőtt mint gyógyultat bocsátották haza a Pasteur-intézetből, de hazaérkezése után mindjárt másnap teljes erővel tört ki rajta a veszettség. Gheorghe Mihály tegnap rettenetes kínok között kisenvedett. Resicabányán az utóbbi hetekben ez már a negyedik halálos veszett ebmarás.

(*) Vasárnap „A névtelen ember” a Modern Mozgóban. Főszerepben: Harry Liedtke.

— Elakadt a Jackie Coogan vonata. Budapestről jelentik: A Jackie Coogan-t várók hatalmasan megcsalódtak pénteken, mert a kis filmművész az előre bejelentett időpontban nem érkezett meg. A Keleti pályaudvaron és a Ritz szállónál óriási tömeg várta, benne igen sok gyermek. Az újságok munkatársai Kiskőrösig a belgrádi gyors elé utaztak, azonban Jackie nélkül kellett visszatérniök, mert állítólag az athéni gyors Szalonikiben megrekedt a kis Jackie-vel együtt.

(*) Az okt. 12. hirdetett autó sorsolás Csíkszeredán 1924 évi dec. 22-ére halasztott el.

Tökéletes szabású raglánok NEUMANN-nál.

— Tárgyalják a Fenyvesi banda ügyét. Kolozsvárról jelentik: A Fenyvesi-féle pénzhamisító banda ügyében a tárgyalást e hó 27-ére tűzték ki.

— Gáspár Jenő társulata Szászrégenben. Marosvásárhelyről jelentik: Gáspár Jenő színtársulata megkezdte szászrégeni színi-szezonját. A bemutató előadás a városi szálló színháztermében zajlott le, ahol te, t ház nézte végig a Pompadour című operettet. A társulat nagyon jó erőkből áll és Gáspár mindent megtesz, hogy megszerettesse magát a szászrégeni közönséggel.

— Az amerikai tartozások rendezése. Az amerikai adósságok rendezésére nézve a román adósok előterjesztéseit a bukaresti amerikai ügyvivő megtáviratozta kormányának s így most a választól függ a rendezésnek lehetősége. Ez adósságok különben összesen mintegy 300 ezer dollárra rúgnak.

— Megszökött a fogháziródiából. Nagyváradról jelenti tudósítónk: Tanitti Lajos, volt rendőrtisztviselő, akit a Freiburger-féle postacsálásból kifolyólag három évre ítéltek el, a nagyvárad-i ügyészség irodájában teljesített szolgálatot. Ma délelőtt a két fegy-házörnek azt mondta, hogy az orvoshoz megy, s ezzel az ürüggyel eltávozva, megszökött. Kézrekerítésére minden intézkedést megtettek.

Szőnyegek,

függönyök, asztal és ágytakarók, diványtakarók, butorszövetek és kész matracok

TELLMANN és SPEIL-nél

BRAŞOV. BUZASOR 8 SZ.

Brassó, Kapu-ucca

38
végeleadás
Brassó, Kapu-ucca
38

nál is olcsóbban kerül egész rak-tárkészletünk eladásra. Óriási választék mindennemű ruházati cikkben. Győződjék meg vételkényszer nélkül!

TABAK & COMP.

cégnél Brassó, Kapu-ucca 38. sz.

SPORT

Az osztrák futballszövetség kényszeríteni akarja a magyar a professzionizmus elismerésére

(Saját tudósítónktól.) Az osztrák futballszövetség már régóta fel akarta bontani az MLSZ-szel 18 évvel ezelőtt megkötött kartell, mert úgy érzi, hogy ez csak addig kötelezhette őt, amíg mind a két oldalon csak amatőr egyesületek álltak a szövetségek fennhatósága alatt. A magyar szövetségben nem vették komolyan ezt a fenyegetést, de az osztrák szövetség, bár sok szenvedélyes vita előzte meg a dolgot, tegnap mégis elküldte a felmondást tartalmazó levelet.

Az osztrák szövetség azzal indokolja a kartell felmondását, hogy az elkerülhetetlen operáció, amire nem szívesen határozták el magukat, de önvédelemből kénytelenek voltak erre az útra lépni. Amikor ugyanis ők a nyílt professzionizmus bevezetése mellett foglaltak állást, úgy érezték, hogy azok a kapcsolatok és megállapodások, amelyek az ugynevezett amatőr szövetségekhez kötötték őket önmaguktól megszűnnek és nekik csak azokkal lehet új szerződéseket és karteleteket kötni, akik ugyanazon az alapon állnak, mint ők.

Nem mondják meg nyíltan, de a sorokból tisztán ki lehet olvasni azt a féltelmet, hogy magukra maradvá összeomlik az egész új rendszer. Ki kell tehát kényszeríteni, hogy azok a sportszövetségek, amelyeknél hasonló, ha nem is teljesen azonos viszonyok uralkodnak, szintén a nyílt professzionizmus útjára lépjenek. Ezt célozza a kartell felmondása és azt már egész nyíltan is megmondják, hogy abban a pillanatban, amikor az MLSZ. a professzionizmust bevezeti, ismét hajlandók a kartell megújítani. Hozzáteszik még, hogy a Bécsben amatőrként szerepelni óhajtó futballistákra továbbra is alkalmazkazzák a kartell védelmi paragrafusait.

A budapesti nagy egyesületek alkonya

A nagy egyesület jelzőjét a magyar vezető csapatok azon az alapon érdemelték ki, hogy többet tudtak, mint a többiek, s tehetségükkel arányosan a kisebbek fölé emelkedtek sportbeli érték és gazdasági erő tekintetében egyaránt. A nagy és kis egyesületi megkülönböztetés ma is virágjában áll még, de csak néhány, múlt vasarnapihoz hasonló nap és a sportbeli értékelés megszűnik s csupán az anyagi jólét dolgában marad érvényben a meghatározás.

Ha azonban az MTK, az UTE és az FTC vasárnapi balsikere csak a véletlen, vagy indiszpozíció mulott volna, aligha lehetne szólni a nagy egyesületek alkonyáról. Ellenben a megvívott mérkőzéseknek a képe, a három csapat bemutatott teljesítménye arról győzte meg a közönséget, hogy a nagy egyesületek nem állanak többé a régi nivón s lehanyatlottak tudás dolgában a kis egyesületek színvonalára. Természetesen örvendetes volna ez a kiegyenlítődés, ha a kis egyesületek fejlődését s a futballsport emelkedését jelentené, de bizony az a szomorú megállapítás fűdi a valóságot, hogy a kicsinyek sem lettek nagyobbak, ellenben a nagyok váltak kicsinyekké. A futball nivójának fokozatos hanyatlása pedig lassankint el fogja riasztani a hűséges közönséget a labdarúgás pártolásától.

(x) Argentína legyőzte az olimpiai bajnok Uruguayt. Egyik számunkban részletes beszámolót adjunk az Argentína és Uruguay válogatott csapatának mérkőzéséről, amely 1:1 arányban végződött, de a játékot a közönség fenyegető magatartása folytán nem lehetett befejezni. A revánsmérkőzést most tartották meg Buenos-Airesben, amely váratlanul Argentína 2:1 arányú győzelmével végződött. Egyes lapjelentések szerint ez a mérkőzés sem nyert rendes befejezést, mert

az olimpiai bajnokság győztes csapata oly durván játszott, hogy a felizgatott publikum elkergette az uruguayakat a pályáról. A mérkőzésen ötvenezer néző volt.

(x) Milanóban lesznek a magyar-olasz futballmérkőzések. Egyes olasz lapok megemlékeznek azokról a tárgyalásokról, melyeket az olasz futballszövetség a Magyar Labdarúgó Szövetségének vezetésével folytat. Ennek értelmében hirt adnak arról, hogy a magyar válogatottak valószínűleg a jövő év januárjában mérkőzhetnek össze erejükkel az olaszokkal s előreláthatóan Milanóban. Tavasszal még egy nemzetközi mérkőzés lesz az olasz reprezentatív csapatnak, még pedig a franciákkal.

(x) A Hargita Brassóban. Székelyudvarhely jóképességi csapata, a Hargita, vasárnap Brassóban a BMTE-vel játszik bajnoki mérkőzést. A Hargita eddig veretlenül játszotta le a mérkőzéseit, míg a BMTE eddig csak 2 pontot tudott szerezni. A BMTE-nek amelynél az őszi idényben ez az utolsó mérkőzése, teljes akaraterejével bele kell fektetnie a játékba, hogy a Hargitával szemben eredményesen tudja helyét megállani.

A gólkirály. Futball-regény. Irta: Pánczél Lajos. Ára 35 lej. Megrendelhető a Brassói Lapok könyvosztályától Brassó, Kapu-u. 64-66.

MEZŐGAZDASÁG

A szlovenszki terménypiac helyzete

POZSONY. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A szlovenszki gabonapiac helyzetét két körülmény jellemzi és pedig az emelkedő árak az amerikai gabonapiacra és az egyre fenyegetőbb felleépő aruhiány. Ennek következtében itt is az alaphangulat a folyton emelkedő irányzat, amelyet csak a pénzühiány és a drága bankpénz tart fenn ideig-óráig. Emellett meg kell alapítanunk, hogy a paritás még nem vette föl a külföldi piacon jelentkező emelkedéseket, mert a kampány kezdetén a chicagói 130-as jegyzésnek nálunk 215 koronás ár felelt meg, ekközben Chicagó 145-re emelkedett, nálunk azonban az ár csak tartott, de 215-ön felül nem emelkedett.

Buzában állandóan nagy a kereslet. Buzai árut is kínálnak már nagyobb mennyiségben, de a kínálat csak igen csekély részét képes fedezni a keresletnek és egyre világosabbá válik, hogy nagy mennyiségű importra lesz szükségünk.

Rozsban már kezd érezhetővé válni a gyöngye termés hatása. A piacra egészen jelentéktelen mennyiség kerül és ennek következtében az irányzat emelkedő. Ma már alig van árfolyamkülömbösség a buza és rozs között és rozst már 205 koronás árral is kötötték. Ebben a cikkben továbbra is emelkedő irányzattal lehet számolni, mert a kínálat gyengének ígérkezik és az importtól alig lehet várni a helyzet változását, mert egyedül a román rozs jöhetne számításba, az pedig a tavaszi hajózás megnyitása után kerülhet csak ide. Az amerikai rozs nem versenyképes, mert lényegesen drágább, mint az európai áru.

Árpában főleg az elsőrendű árut keresik és ilyenért minden árat megadnak, úgy hogy az árak állandóan emelkednek. A vérsőbb jó minőségű árpában ma még a forgalom vontatott, de ebben a cikkben is emelkedő élénkülés várható.

A zabpiacon belföldi áru egyáltalán nem mutatkozik, Magyarországból nincs hozatal. Főleg román buza kerül az itteni piacra nagyobb mennyiségben 155-160 koronás áron ex uszály Pozsony.

Az őrlemények közül a kettős nullás lisztet nagyon keresik. Határidőáru per november-december 320-325 koronás árral elért és az irányzat még egyre emelkedő. Buzakenyérlistben a forgalom csekély, azonban a rozsliszt emelkedő irányzata miatt is emelkedés várható.

— Felső ipari szakiskola Lugoson. Lugosról jelentik: A lugosi városi tanács elhatározta, egy felső ipari szakiskola létesítését és mielőbbi megnyitását. Az új tanintézet a pár héttel ezelőtt feloszlott kincstári erdőigazgatóság épületében talál teljesen megfelelő elhelyezést, berendezéséről, felszereléséről és fenntartásáról pedig a város gondoskodik. A városi tanács ma már csupán a késlekedő miniszteri jóváhagyást várja, hogy az új tanintézetet minél előbb átadhassa rendeltetésének.

* Vasárnap délután és este nem töltheti el jobban az idejét, mintha elmegy az Apollóba, ahol a Modern kisasszony című hatalmas amerikai film kerül vetítésre. Főszerepét a híres Pearl White kreálja. Az izgalmas filmdarabban egyidőben vasárnap, hétfőn és kedden egy hétfelvonnásos vigjátékot és egy divatfilmet is vetít az Apolló. Délutáni tíz órakor nagy gyermekelőadás keretében Ziggottó-film.

— Modern Mozgó. »A névtelen ember« hat részből álló hatalmas filmremeket vette műsorára reprimként. A 6 rész háromszor vetítik, vagyis esténként 2-2 részt mutatnak be. A főszerepét Harry Liedtke játssza utólráhetetlen kedvességgel és művészettel. Vasárnap délelőtt nagy gyermekelőadás. Jön: »A mai lányok« szenzációs film-njedság.

— Titokzatos holttest a világítódvaron. Budapestről jelentik: A Bérkocsis-ucca 41. sz. ház világítódvarában tegnap egy női holttestet találtak. Megállapították, hogy Koserü Anna tizenhétéves cselédleány, ki a negyedik emeletről ugrott le. Az éjszakát barátjánál, Döbrentei Máriánál töltötte, s eddig kiderítetlen dolog, hogyan került a világító udvarhoz, mert az odavezető ajtók és ablakok mind zárva voltak. A titokzatos öngyilkosság ügyében a nyomozás megindult.

(*) Vasárnap »A névtelen ember« a Modern Mozgóban. Főszerepben: Harry Liedtke.

— Könyvkedvelők figyelmébe. Bármely — bárhol hirtetett könyv ugyanazon áron kapható nálam. Egyes könyveket, valamint egész könyvtárakat jó áron veszek. Eladandó könyvekről jegyzéket kérek. Keszev Albert könyvkereskedő, Cluj-Kolozs.

— Arany márkás részvény hamisítás. Berlińi jelentés szerint a rendőrség több millió arany márkás részvényhamisítást fedezett fel. A hamisítók, akik egy export társulat igazgatói, megszöktek Berlinből.

(*) Vasárnap »A névtelen ember« a Modern Mozgóban. Főszerepben: Harry Liedtke.

— Szolgáltatás gyógyszerárak Brassóban. Október 11-25-ig a déli, éjjeli és vasárnapi szolgálatot Jekelius F. Remény-gyógyszertára, Kapu-ucca 23 szám alatt és Klein Viktor Arany Korona gyógyszerára, Bolgárszeg, Katalin-ucca 7 szám alatt látja el.

(*) Orvosi hír. Dr. Nagy László orvos rendezte Arvaház-uccából Hentes-ucca 6. szám alá helyezte át. Fogad: Bel, bejáró- sebész és vér (nem) betegeket. d. e. 10-1 és d. u. 3-4-ig. 2100

Minden

magyarul olvasó ember asztalán ott kell legyen a zseniális magyar költő,

ADY ENDRE

MŰVEL.

VERSEK:

Új versek	Lej 50—
Vér és arany	140—
Ki látott engem	150—
A magunk szerelme	140—
A menekülő élet	150—
A minden titkok verseiből	140—
Haltottak élén	140—

Újabb kiadások:

Az utolsó hajók	Lej 140—
(A nagy költő utolsó versei)	
Rövid dalok egyről és másról	100—
Még egyszer	80—
Margita élni akar	100—

PRÓZA:

Levelek Párisból	200—
------------------	------

Most jelent meg az első teljes Ady-életrajz:

ADY LAJOS: ADY ENDRE

Ára 280— lej.

Szállítja a Brassói Lapok könyvosztálya Brassó, Kapu-ucca 64-66. szám.

TELEFON

540

Tűzifa

TELEFON

540

bükk és tölgy

minden mennyiségben házhoz szállítva kapható:

KOHN és SALAMON-nál, Kórház-ucca 50.

és RADU VLAICU-nál, Kapitány-ucca 4. sz.

KÖZGAZDASÁG

Teljesen rekonstruálják a magyar vasutakat

A MÁV nagy arányokban készül a kelet-nyugati tranzit teherbírására — Készülnek a határállomások és a határon megcsomósult vonalak — A budapesti vámmentes kikötőt jövő esztendő végéig bekapcsolják a nemzetközi vasúti hálózatba

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósító-jától) A Duna-zabályozás kérdésében a volt monarchia államának érdeksúlypontja Budapestre összpontosult azzal, hogy nagy arányokban folynak a budapesti nemzetközi vámmentes kikötőépítkezési munkálatok, amelyek kikötő méreteiben és kedvező helyzeténél fogva is gócpontjává tette egész Magyarországot a nyugat és keleti kereskedelmi áramlatnak. Ismeretes ugyanis, hogy a Duna a hajózási idején minden szakában Budapestig feltétlenül hajózható, mélyebb járatu hajók, sőt a Vaskapu szabályozása után partjáró tengeri gőzcsónokok számára és így be kellett rendezkednie a magyar fővárosnak a Duna-medence központi tranzit állomásává. A nagy kontinentális forgalomban természetesen óriási szerepet kényszerül vállalni a MÁV is, hogy a keletről vizen érkező és tovább tengelyen küldendő áruforgalmat szétossza, viszont elfogadhasa és a kikötőbe tárolhasa azt a forgalmat, amely nyugatról bonyolódik kelet felé.

A MÁV építkezések a szanálással kapcsolatban nagy lendületet vettek. Erről Kelety Dénes államvasúti elnökgazdát a következőket mondotta a Brassói Lapok budapesti munkatársának.

— A magyar vasúthálózatot az alakult helyzethez mértén teljesen rekonstruáljuk most, hogy a népszövetségi kölcsön erre lehetőségeket nyújt. A munkálatok pedig három csoportban folynak, még pedig: 1) kibővítik az új határállomásokat a határszolgálat céljainak megfelelően; 2) a budapesti nemzetközi kikötő építkezéseivel párhuzamosan megépítik a nagy kikötő pályaudvar a hozzátartozó vonalszakaszokkal és a budapesti személy- és teherpályaudvarok kibővítésével; 3) A trianoni határokkal elmetezett csonka vonalakat visszavezetik az országos vasúthálózatba.

— A munkálatok a leggyorsabb iramban az új határállomások, nevezetesen Hidasnémeti, Nyirábrány, Biharkeresztes és Lökös-háza pályaudvarain folynak. Ezek mindegyikét ugyyszólván újraépítik, állomásépületét, műszaki berendezéseit és vágányzatát kibővítik és az egyéb határszolgálatnak megfelelő felszerelésekkel, vámházzal, átrakodókkal, mászálokkal stb. látják el. Ezzel kapcsolatban legnagyobbitják a határokhöz közeli, a forgalomban fontos szerepet játszó kereskedő és ipari városok pályaudvarát is, ahol legtöbbször csak újabb vágányzatokat fektetnek le. Építkezések vannak folyamatban Hatvan, Szőlők, Felsőgalla, Nyíregyháza, Békéscsaba és Orosháza állomásokon.

— A budapesti nemzetközi kereskedelmi és ipari kikötővel párhuzamosan épül a kikötő pályaudvar, amelynek területe befoglalja a Duna balpartját a Budapest-Dunapart pályaudvartól Csepelig a kikötőig és keletre a Ferencvárosi pályaudvarig. Átfektetik egyébként a Budapest—Zimony kettős vonal legfelsőbb három kilométeres szakaszát alacsonyabb térbe, úgy, hogy ez a vonal a kikötő állomásba fog torkolni, és onnan bonyolódik a forgalom érverése a szétosztók felé. A kikötő állomás forgalma óriási méretű lesz és így szükség van a szomszédállomások kibővítésére, még pedig úgy, hogy a személy és teherforgalom lebonyolításában a Fe-

rencvárosi pályaudvar legyen képes tehermentesíteni a speciális átmenesztő áruforgalomban még a Budapest-Dunapart. A három állomás forgalmát aztán egy »Déli rendező pályaudvar« szabályozná, melynek tervei teljesen elkészültek és befogadó aránya minden más állomással felett áll. Ennek építkezései is azonnal megkezdődnek, mielőtt a folyó más építkezések a kiszemelt területen befejeződtek már. Számításaink szerint a kikötő vasútrészi munkálatait a jövő esztendő végéig teljesen befejezzük és bekapcsoljuk az országos és nemzetközi vasúthálózatba.

— Ezek mellett a meglévő vonalak teljesítőképességének fokozására kell sok gondot fordítani. E tekintetben a nemzetközi átmenő forgalom irányában fogunk gyorsan építkezni, legelsősorban kiépíteni a győr-hegyeshalmi kettős vágányzatot. Egy év óta viszont a javítást látjuk el mindenfelé, megerősítjük a hálózat talapzatát, rekonstruáljuk az erre szoruló hídzerkezeteket. A technikai felszereléseket is kicseréljük, pótoljuk, újáépítjük ott, ahol szükség van rá. Így kicseréltünk már cca 100 kilométernyi telefon és távírdahuzalt, blokkerendezést is telepítettünk újakat és modernizáltuk legújabb technikai berendezésekkel sok vidéki állomás váltórendszerét.

— A műhelyi építmények és gépészeti berendezések bővítése és tökéletesítése is folyamatban van. Járműveink és berendezésünk javát ugyanis elvesztettük a román megszállás következtében, viszont a megmaradtakat a végsőkig igénybe kellett venni, mert új mozdonyokat és kocsikat az eddigi magyar pénzügyi viszonyok között beszerezni nem volt lehetséges.

— Végül az ország feldarabolásával több vonalrész csonkult meg. Ezeket is kiépítjük most a megcsomósult szeged-bajai fontos összeköttetés újból való helyreállítását vagy Kelebián keresztül egy cca 30 kilométeres vonallal fogjuk megoldani, vagy egy szeged—Kiskunhalas—bajai összeköttetéssel. A helyi érdekű vasutak közül az új határ elvágta a Szatmár—Fehérgyarmati vonalat is olyképp, hogy annak Magyarország felé semmi összeköttetése nincs. Hogy ez az így elvágott vonal az ország hálózatába visszakapcsolassék, egy mintegy tíz kilométeres összeköttetés létesítése szükséges Fehérgyarmattól Kocsord csatlakozással a Szatmár—mátészalkai helyi érdekű vasútra.

A MAI PÉNZPIAC

Szombat, október 11.

A világpiacon a nyugati valuták a svájci frankkal szemben javuló irányzatot mutatnak.

A belföldi piacon tegnap délután a kezdő árfolyamok 36 lej svájci frank alapnak felelnek meg. Bukaresti kínálatra azonban lanyhulás áll be. Ma reggel ovatos hangulattal indul a piac 36-os alapon Bukarest még mindig ellátja a piacot áruval s e miatt újabb lanyhulás áll be. Délfelé megszűnik némileg a bukaresti kínálat a külföldi csökkenést lejjegyzések hatása alatt s ezért a lanyhulás megszűnik. Déli árfolyamok: egy svájci frank 35.75 lej, egy angol font 834,

egy dollár 182, egy francia frank 9.80, egy olasz lira 8.28, egy cseh korona 5.56, egy lejért 382 osztrák, illetőleg 415 magyar korona.

Zürich. Devizák (zárjában a tegnapi zárástól való eltérések). Nyitás: egy dollár 5.20 és fél († háromnegyed), egy angol font 23.40, száz francia frank 27.10 (†35), száz olasz lira 22.70 (†10), száz cseh korona 15.52 és fél, száz dinár 7.50, száz leva 3.80, száz lej 2.82 (†2), tízezer magyar korona 0.68, tízezer osztrák korona 0.73 és ötnyolcad, száz járadékmárka 123 1/2 és fél.

(—) Bőriparosok szervezkedése. A Brassói Bőripari Szindikátus nagy érdeklődés mellett tartotta meg alakuló közgyűlését a tanácsháza termében. Nemcsak helybeliek vettek részt igen nagy számban, hanem a vidék is igen szépen képviseltette magát. Csik, Fogaras és több más vidéki vármegye képviselői személyesen is megjelentek, mások táviratilag jelentették be csatlakozásukat. A napirend leglényegesebb pontja az alapszabályok elfogadása és módosítása volt, úgy, hogy ezek alapján a központ a vidéknek nagy előnyöket biztosít. Részletesen megállapították és kifejtették a Szindikátus céljait, amely a bőripar gazdasági helyzetének javítására és fejlesztésére irányul. Abból a meggyőződésből indul ki, hogy a kisipar csak akkor állhatja meg a helyét, ha a máai körülményeit ki tudja elégíteni. Hogy a kisipar versenyképes legyen, megvitatták egy szövetkezet felállításának kérdését is. Ez azért szükséges, hogy a kisiparosok első forrásból szerezhessék be szükségleteiket. A Szindikátus vezetősége reméli, hogy helybeli és vidéki szaktársaik közül sokan fognak csatlakozni a mozgalomhoz, hogy együttes erővel felvirágoztathassák szakmájukat.

(—) Csehszlovákia új törvényt készít a bankokról. A csehszlovák pénzügyminiszter törvényjavaslatot dolgozott ki a bankok és hitelintézetek működésének új szabályozásáról. A törvény szerint a bankok csak a kormány engedélyével létesíthetnek fiókokat. A törvényjavaslat intézkedik felügyelőbizottság szervezéséről, amely öt tagból áll és öt évre az igazgatóság választja. Az alapítóknek 10 százalékat meghaladó hitelt egy személy részére csak a felügyelő bizottság engedélyével lehet adni.

(—) Szaktanfolyam. Brassó és környéke cipész és csizmadia mesterei és segédei részére (kezdők és haladók) nagyszabású modern tananyagú gyakorlati szaktanfolyám nyílik e hó közepén. A tanfolyamot ismét Kiss Mihály ipari szaktanár fogja vezetni, ami biztosíték arra, hogy a hallgatóknak elsőrangú és eredményes előadás sorozatban lesz részük. Jelentkezni lehet: Dánér testvérek bőr és cipőüzletében, Hosszu-ucca 44, valamint Both József cipész üzletében Weisz Mihály-ucca 22. Vasárnap, 12-én délelőtt 9 órakor ebben az ügyben összejövetel az Ipartestületen.

(—) A vasúti jegykezelés rendje. Az államvasutak vezérigazgatósága elrendelte, hogy minden vasúti pénztáros a vonat indulása előtt egy órával kezdje meg a jegyek árusítását, nagy állomásokon pedig másfél órával. A vasúti személyszállítás tarifája is gyakran változott. Ennek ellenére a régi menetdíjakat feltüntető jegykészletet használták fel. Ebből sok visszaélés támadt. A vezérigazgatóság most elrendelte, hogy a pénztárosok kötelesek kivétel nélkül rávezetni a jegyekre az új árakat tintával, vagy vegyceruzával, hogy az ellenőrző szervek a legszigorúbb ellenőrzést folytathassák.

Felelős szerkesztő: Kocsis Béla.

Kiadó: »Brassói Lapok« nyomdája.

Soci György posztó-áruházaiban, Brassó

rövid ideig tartó nagy szövet-eladás. 20.000 m. szövet kerül eddig nem létezett áron eladásra.

Kapu-u. 27. sz. alatti áruházban | A Weisz Mihály-u. 18. sz. üzletben

15.000 méter szövet-áru | 5000 méter szövet-maradék

30%-al olcsóbban mint bárhol áll a vásárlóközönség rendelkezésére. | beszerzési áron alul lesz eladva.

Ezen hallatlan olcsó árak csak rövid ideig érvényesek!

gumiszarkot és talpat viseljen! Ruganyos és
szűz járást, olcsó és átvett cipője tartóságot!

JÁVOR BÉLA ;

HÁROM LEÁNY

Kis regény.

A „NEPSZERŰ REGÉNYEK”
legújabb száma.

Három fiatal és tapasztalatlan leánynak a története, akik naiv ábrándjaikkal a színpályán akarják életük nagy célját: a boldogságot elérni. A mindvégig érdekes és lebilincselő regényben mindenki a legélvezetesebb szórakoztató olvasmányt találja.

ÁRA 12 LEJ.

Kapható minden könyvesboltban, valamint a Brassói Lapok minden bizományosánál. Megrendelhető az összeg előzetes beküldése mellett a

Brassói Lapok könyvosztályától.

KELEMENNÉ ZATHURECZKY BERTA:

ASSZONY ÁTKA — AZ ASSZONY

Csak asszony értheti meg úgy az asszonyi lelket, csak asszony ismerheti úgy a szerelem és a gyűlölet végtelen hullámvásait és csak igazi művész keze alól kerülhet ki minden olyan remekbe faragva, mint ahogy mindez sikerült a kitűnő székelő író asszonynak ebben a regényben.

Ára 80 lej. Kapható mindenütt.

Kiadta: Brassói Lapok könyvosztálya, Brassóban.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egy szövevény: 3 lej. - Vastagabb betűvel 6 lej. - Állást keresőknek 25% engedmény. - Legkisebb apróhirdetés ára 30 lej.

Személyszállító autó-vállalat. - Jancsó. Telefon 5-30 Brassó, Fekete-ucca 44. 9463

Bukarestben kerestetik egy jó magyar rikkancs, magyar lapok árusítására, kávéházakban és magánházakban, jó kereset mellett. Cím 6103. szám alatt a kiadóban.

Üzletáthelyezés. tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy üzletelhelyiséget Kapu-ucca 48 szám alá, szemben a Szent János-uccával, helyeztem át. Teljes tisztelettel Ilyés Károly.

Ejjeli ór kerestetik, rományul beszélő nő gyermektelen. Jelentkezni lehet: Brassó Hosszu-u. 82 szám alatt. 6137

Szorgalmas 15 éves felüli lányok felvételnek jó fizetés mellett. Hess Első Erdélyi cukorka és csokoládégyár R-T, Brassó-Brasov. 6141

Kávéházak cukrászdák és pékek figyelmébe! Ki akarja biztosítani telire a napi tejszállítást, pontos és állandó szállításról gondoskodva, esetleg írásbeli kötelezettség. Ajánlatokat Hosszufalusi Tejszarnokhoz kérek. 6148

Egy nagyobb iskolás leány gyermeket teljes ellátással és zongorahoználat felvétel, Schunn György német tanító, Brassó. Hosszu-u. 71. 6157

Szép családi ház kerttel Bolonyában eladó. Cím 6107. szám alatt a kiadóban.

Nyugodt jó 16 kömbe egy lovas kocsihoz megvételre kerestik. Hess R-T, Brassó, Gácsmajor 3. 6133

Étkezési burgonyát napi árban szállít, Kiss Kovács. 6156

1 kiló Orth. kóser prima kővér szalámi 65 Le
1 kiló kolbász 45 Le
Roth Adolf, Cluj, Rudolf ut 20. Postai megrendelés jefogadtatik. 6155

Családi ház kerttel, ebédli berendezés, Ebrar zongora olcsón eladó. Kolostor-u. 28. 6154

Eladó telek legszebb helyen 140.000 lej. Belvárosban egy nagy bérház 2 üzlettel olcsón eladó. Egy beköltözhető villa lakással garageval olcsón eladó. Egy jól menő bogdaga, egy jól menő kávéház és egy üres üzlet helyiség mind a legjobb helyen kiadó. Autó eladó (üzemképes). Női bunda majdnem új eladó. Békébbet Vár-u. 47. 6153

Rövid zongorát keresek bérbe. Erdéklőknél 100 szám alatt a kiadóban.

Hosszabb praxissal rendelkező román, magyar német levelező, ki az összes irodai teendőket járta, november 1-én helyettesre állást keres. Megkereséseket, Komoly munkakerő jellegű a kiadóba kéri. 6151

Azonnali belepárosított jó fizetésű felvezet, Bartha Árpád, Sft. Gheorghe-Septszombgyörgy. 6142

Rendkívül jutányos árak

Köpeny plüsch L 450

Köpeny szövet
140 cm. széles L 350

Angol szövet kosztüm
vagy ruha részére
145 cm. L 260

Cordbársony
mintázva L 150

Köpeny és
kosztümbélés L 30

Lenabrosz L 140

Butorszövet L 90

I-ma vászon L 36

Sárga vászon L 36

Virágos paplan
szin L 65

I-ma ingzephir
L 50-60

Krümmer, plüss és szőrmeutánczat minden színben, legolcsóbb gyári árban

Cérnabarkét és divatflanel
gyári árban

Dupla széles csikos és
kockás divatszövet
L 450

Selyembélés minden
szinben L 350

Ascher Testvérek

Brassó, Kapu-ucca 5.

Nyomatott a „Brassói Lapok” nyomdavállalatának körirógépén, Brassóban.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pt. Școală - BCU Cluj